کۆماری عێراق
هەرێمی کوردستان
سەرۆک

بڕیار
ژمارە (٧)ی ساڵی ٢٠٢٠

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی پێماندراوە لە بڕگەی (یەکەم)ی ماددەی (دەیەم) لە یاسای سەرۆکایەتیی هەرێمی کوردستان ژمارە (١)ی ساڵی ٢٠٠٥ی هەمواركراو و پاڵپشت بەو یاساكارییەی پەرلەمانی كوردستان لە دانیشتنی ئاسایی ژمارە (٣)ی ڕۆژی ٢٠٢٠/٩/٨ كردوویەتی، بڕیارماندا بە دەركردنی:

یاسای ژمارە (١)ی ساڵی ٢٠٢٠
یاسای بەرەنگاربوونەوەی مادده هۆشبەر و كارتێكاره عەقڵییەكان لە هەرێمی كوردستان ـ عێراق

بەشی یەکەم
پێناسە و ئامانجەکان

ماددەی (١):

بۆ مەبەستەكانی ئەم یاسایە، ماناكانی ئەم دەستەواژە و زاراوانەی خوارەوە، لە بەرامبەریاندا دانراون:ـ

یەكەم: **هەرێم**: هەرێمی كوردستان ـ عێراق.

دووەم: **وەزارەت**: وەزارەتی تەندروستی هەرێمی كوردستان ـ عێراق.

سێیەم: **وەزیر**: وەزیری تەندروستی هەرێمی كوردستان ـ عێراق.

چوارەم: **سەندیكای دەرمانسازان**: سەندیكای دەرمانسازانی هەرێمی كوردستان ـ عێراق.

پێنجەم: **سەندیكای پزیشكان**: سەندیكای پزیشكانی هەرێمی كوردستان ـ عێراق.

شەشەم: **مادده هۆشبەرەكان**: هەر ماددەیەكی سروشتی یان پێكهێنراوە لەو ماددانەی كە لە خشتەكانی (یەكەم و دووەم و سێیەم و چوارەم)ی هاوپێچی ئەم یاسایەدا هاتوون.

حەوتەم:**كارتێكارە عەقڵییەكان**: هەر ماددەیەكی سروشتی یان پێكهێنراوە لەو ماددانەی لە خشتەكانی (پێنجەم و شەشەم و حەوتەم و هەشتەم)ی هاوپێچی ئەم یاسایەدا هاتوون.

هەشتەم: **پێشینە كیمیاییەكان**: ئەو توخم یان پێكهاتە كیمیاییانەیە كە دەچنە ناو دروستكردنی دەرمانی پزیشكیی خاوەن كاریگەریی دەروونی، و وردەكارییەكانی لە هەردوو خشتەی (نۆیەم و دەیەم)ی هاوپێچی ئەم یاسایەدا هاتووە.

نۆیەم: **بازرگانیپێكردن**: بەرهەمهێنان، دروستكردن، دەرهێنان، گرتنەوە، دەستداری ، پێشكەشكردن ، خستنەڕووە بۆ فرۆشتن ، ڕەواجپێدان ، دابەشكردن، كڕین و فرۆشتن، ڕادەستكردن بە هەرسیفەتێك، دەڵاڵیكردن ، ناردن، پێداڕۆیشتن بە (ترانزێت) ، گواستنەوە، هاوردەكردن ، هەناردەكردن و نێوەندگیریكردنە لە نێوان دوو لایەندا لە یەكێك لەو كردانەی لەم بڕگەیەدا هاتوون.

دەیەم: بازرگــانیپێكردنی نــاڕەوا: چانــدنی مــادده هۆشــبەرەكان یــان بازرگانیپێكردنیــان، یــاخود بازرگانیپێكردن بە كاتێكارە عەقڵیی یان پێشینە كیمیاییەكان، بە پێچەوانەی ئەو حوكمانەی لەم یاسایەدا هاتوون.

یازدەیەم: هاوردەكردن: هێنانی ماددەی هۆشبەر، كارتێكارە عەقڵیی و پێشینە كیمیاییەكان بۆ ناو هەرێم.

دوازدەیەم: هەناردەكردن: بردنەدەرەوە یان گواستنەوەی مادده هۆشبەر، كارتێكارە عەقڵیی و پێشینە كیمیاییەكانە بۆ دەرەوەی هەرێم، چ لە ناوەوەی عێراق، یان بۆ وڵاتانی دیكە، یاخود بە ڕێگای تێپەڕبوون (ترانزێت). مانای زارەوەی هەناردەكردن، سەرلەنوێ هەناردەكردنیش دەگرێتەوە، تەنها مەگەر بەڵگینەیەك (قرینة) هەبێت لەسەر پێچەوانەكەی.

سیازدەیەم: دەستداری (حیازة) و خاوەنداریەتی: دەستداریی مادده هۆشبەر و كارتێكارە عەقڵیی و پێشینە كیمیاییەكانە، بە هەر سیفەتێك بێت و بۆ هەر مەبەستێك بێت.

چواردەیەم: دروستكردن: گشت پرۆسەكانی بەدەستهێنانی مادده هۆشبەر یان كارتێكارە عەقڵییەكانە، كە پاڵفتەكردن و گۆڕینیان لە شێوەیەك بۆ شێوەیەكی دیكە دەگرێتەوە. پرۆسەی گۆڕینیش واتە گۆڕینی ماددەیەكە لە شێوەی یەكەمیەوە و دروستكردنیەتی لە شێوەی دووەمیدا.

پازدەیەم: بەرهەمهێنان: جیاكردنەوەی ماددەی هۆشبەر یان كارتێكارە عەقڵیی یان پێشینە كیمیاییەكانە لە بنەچە ڕووەكییەكانیان.

شازدەیەم: گیراوە: هەر تێكەڵەیەكی رەق یان شل یاخود گازییە ، كە ماددەی هۆشبەر لەخۆبگرێت ، بەپێی ئەوەی لە بڕگەكانی (شەشەم و حەوتەم و هەشتەم)ی ماددەی (١)ی ئەم یاسایەدا هاتووە.

حەڤدەیەم: ڕووەكی هۆشبەریی هەمواركراو لە ڕووی بۆهێڵەوە (جینیاً): ئەو ڕووەكە خۆڕسكانەن ، كە بەمەبەستی لێدەستكەوتنی مادده هۆشبەرەكان، لەڕووی بۆهێڵەوە هەمواردەكرێن.

هەژدەیەم: پزیشك: پزیشكی مۆڵەتدراوە، بەپێی یاسای بەركاری سەندیكای پزیشكان، كە لانیكەم بڕوانامەی بەكالۆریۆسی لە پزیشكییدا، لە زانكۆیەك لە زانكۆكانی هەرێم، یان هاوتاكەی بەدەستهێنابێت.

نۆزدەیەم: دەرمانساز: دەرمانسازی مۆڵەتدراوە، بەپێی یاسای بەركاری سەندیكای دەرمانسازان، كە لانیكەم بڕوانامەی بەكالۆریۆسی لە دەرمانسازییدا، لە زانكۆیەك لە زانكۆكانی هەرێم، یان هاوتاكەی بەدەستهێنابێت.

بیستەم: لیژنەی باڵا: لیژنەی باڵای نەهێشتنی مادده هۆشبەر و كارتێكارە عەقڵییەكانی پێكهێنراوە بەپێی حوكمەكانی ئەم یاسایە.

بیست و یەكەم:گەڕانەوە: دووبارەكردنەوەی هەمان تاوان یان زیاتر لە تاوانێك، لەوانەی كە لەم یاسایەدا دەقنووسكراوە، دوای دەرچوونی حوكمی كۆتایی لەسەر تاوانی پێشتر.

ماددەی (٢):
ئامانجەکانی ئەم یاسایە ئەمانەی خوارەوەیە:-
یەکەم: خۆپاراستن لە ئالودەبوون بە هەریەکێك لە مادده هۆشبەر یان کارتێکارە عەقڵییەکان و خراپ بەکارهێنانیان، و چارەسەرکردنی کەسانی ئالوودەبوو لە نەخۆشخانەکانی تایبەتکراو بەچارەسەریی .
دووەم: پەرەپێدانی دەزگاکانی هەرێم، ئەوانەی پەیوەندیدارن بە نەهێشتنی بازرگانیپێکردنی ناڕەوا بە مادده هۆشبەر یان کارتێکارە عەقڵیی یان پێشینە کیمیاییەکان، یاخود خراپ بەکارهێنانیان.
سێیەم: چڕکردنەوەی ڕێکارەکانی نەهێشتنی بازرگانیپێکردن و ئاڵوگۆڕکردنی ناڕەوای مادده هۆشبەر یان کارتێکارە عەقڵیی یاخود پێشینە کیمیاییەکان، و سنوردارکردنی بڵاوبوونەوەیان.
چوارەم: مسۆگەرکردنی جێبەجێکردنی کارای پەیماننامە نێودەوڵەتییەکانی پەیوەندیدار بەو مادده هۆشبەر و کارتێکارە عەقڵیی و پێشینە کیمیاییانەی، کە کۆماری عێراق پەسەندی کردون، یان تیایاندا ئەندامە، بۆ ئەوەی لە هەرێمیشدا کارپێکراوبن.
پێنجەم: فەراهەمکردنی دروستیی مامەڵەکردن بە مادده هۆشبەر و کارتێکارە عەقڵیی و پێشینە کیمیاییەکان، بۆ مەبەستی پزیشکی و زانستی و پیشەسازی.

بەشی دووەم

لیژنەی باڵای نەهێشتنی مادده هۆشبەر و کارتێکارە عەقڵییەکان

ماددەی (٣):
یەکەم: لیژنەیەك لە وەزارەت بەناوی (لیژنەی باڵای نەهێشتنی مادده هۆشبەرە و کارتێکارە عەقڵییەکان) پێکدەهێنرێت.
دووەم: لیژنەی باڵا، بە سەرۆکایەتی وەزیر دەبێت وجێگرەکەشی (جێگری ئاسایشی گشتی هەرێم) دەبێت.
سێیەم: ئەندامانی لیژنەی باڵا، لەمانەی خوارەوە پێکدێت:-
١- بەڕێوەبەری گشتی فەرمانگەی کاروباری هونەریی لە وەزارەت.
٢- بەڕێوەبەری چاودێری تەندروستی دەروونی.
٣- بەڕێوەبەری پەیمانگەی پزیشکی دادیی.
٤- بەڕێوەبەری دەستەی گومرگەکان.
٥- بەڕێوەبەری پۆلیسی گومرگ.
٦- نوێنەرێکی هەریەکە لەم لایەن و وەزارەتانەی خوارەوە، کە پلەی هیچ کامیان لە بەڕێوەبەری گشتیی کەمتر نەبێت:-
أ- دیوانی ئەنجوومەنی وەزیران.
ب - وەزارەتی داد.
ج - وەزارەتی دارایی و ئابووری.

د ـ وەزارەتی کار و کاروباری کۆمەڵایەتی.

ه ـ وەزارەتی کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو.

و ـ وەزارەتی ناوخۆ.

ز ـ دەزگای ئاسایش.

٧ـ نوێنەری هەریەکە لە سەندیکاکانی پزیشکان و دەرمانسازان.

چوارەم: وەزیر فەرمانبەرێکی وەزارەت کە پلەی وەزیفی لە بەڕێوبەر کەمتر نەبێ، وەك بڕیاردەری لیژنەی باڵا دەستنیشان دەکات.

پێنجەم: سەرۆکی لیژنەی باڵا بۆی هەیە بانگهێشتی هەرشارەزایەك لە بواری نەهێشتنی بازگانیپێکردنی ناڕەوا بە مادده هۆشبەر یان کارتێکارە عەقڵییەکان بکات، بە مەبەستی وەرگرتنی بۆچوونی، بێ ئەوەی مافی دەنگدانی هەبێت.

ماددەی (٤):

یەکەم: لیژنەی باڵا لانیکەم مانگی جارێك لەسەر بانگهێشتی سەرۆکەکەی کۆدەبێتەوە، سەرۆك بۆی هەیە لە هەر کاتێکی دیکەی پێویستدا، بانگهێشت بۆ کۆبوونەوە بکات.

دووەم: ڕێژەی یاسایی کۆبوونەوەی لیژنەی باڵا بە ئامادەبوونی (٣/٢) دوو لەسەر سێی ئەندامانی تەواو دەبێت، و لە حاڵەتی ئامادەنەبوونی سەرۆکدا، جێگرەکەی سەرۆکایەتی کۆبوونەوەکە دەکات.

سێیەم: بڕیارەکانی لیژنەی باڵا لەڕێگەی دەنگدان و بە زۆرینەی ژمارەی ئامادەبووانی دەنگدەر وەردەگیرێت، ئەگەر دەنگەکان یەکسان بوون، ئەوکات ئەو لایەنەی دەنگی سەرۆکی لەگەڵدایە، پێشدەخرێت.

ماددەی (٥): لیژنەی باڵا ئەم ئەرکانەی خوارەوە لە ئەستۆ دەگرێت:ـ

یەکەم: دانانی سیاسەتی گشتی بۆ هاوردەکردنی هەر جۆرێکی مادده هۆشبەر و کارتێکارە عەقڵیی و پێشینە کیمیاییەکان، هەناردەکردن، گواستنەوە، بەرهەمهێنان، دروستکردن، گرتنەوە، شیکردنەوە، چاندن، بەخاوەنبوون، دەستداری و بەدەستهێنان (إحراز)، بازرگانیپێکردن، کڕین، فرۆشتن، ڕادەستکردن، وەرگرتن، نووسینی بەراچێتەی پزیشکیی، پێدانی لە دەرمانخانەکان و هێنانی بەهەر ڕێگایەك، یان نێوەندگیریکردن لە هەریەکێك لەم کردانە بۆ مەبەستەکانی پزیشکی یان زانستی یاخود پیشەسازی، بەو مەرجەی بەپێی مۆڵەتی وەزیر بێت، لە چوارچێوەی سیاسەتی گشتیی هەرێمدا.

دووەم: هەماهەنگیکردن و هاریکاریی لەگەڵ وەزارەت و لایەنەکانی دیکەی تایبەتمەند لە کاروباری مادده هۆشبەر و کارتێکارە عەقڵییەکان لە هەرێم، بۆ بەدیهێنانی ئامانجەکانی ئەم یاسایە.

سێیەم: هەماهەنگیکردن لەگەڵ لایەنە تایبەتمەندەکانی حکومەتی فیدراڵی بۆ هێنانەدیی ئامانجەکانی ئەم یاسایە.

چـوارەم: دانـانی سـتراتیژی نیشـتمانیی گشـتگیر بـۆ نەهێشـتنی بازرگـانیپێکردنی نـاڕەوا بە مـادده هۆشـبەرەکان و خـراپ بەکارهێنـانی کارتێکـارە عەقڵیـی و پێشـینە کیمیاییەکـان، سـەرەڕای ئامادەکردنی پلان و پرۆگرام بۆ جێبەجێکردنیان.

پێنجەم: گرتنەبەری ڕێوشوێنی پێویست بۆ نەهێشتنی دیـاردەی بەکارهێنـانی مـادده هۆشبەرەکان و خـراپ بەکارهێنـانی کارتێکـارە عەقڵییەکـان، بەپێیـی میتـۆدێکی زانسـتی، چاکسـازیی و چارەسەرکاریی کەسانی ئالوودەبوو.

شەشەم: دیاریکردنی بڕی ئەو مـادده هۆشبەر و کارتێکارە عەقڵی و پێشـینە کیمیاییـانەی، کە دەبێـت سـاڵانە هـاوردەبکرێن یـان هەنـاردەبکرێن یـان بگـوازرێنەوە یـان بەرهەمبهێنیـرێن، یـاخود بـۆ مەبەستەکانی زانستیی و پزیشکیی بچێندرێن.

حەوتەم: سـوودوەرگرتنی سـاڵانە لە ڕۆژی جیهـانیی نەهێشـتنی مـادده هۆشـبەرەکان، بـۆ مەبەسـتی بڵاوکردنەوەی هۆشیاریی گشتیی سەبارەت بە مەترسیەکانی بەکارهێنانی مادده هۆشـبەرەکان، یـان بازرگـانیپێکردنی نـاڕەوا پێیـان، یـاخود خـراپ بەکارهێنـانی مـادده هۆشـبەر و کارتێکـارە عەقڵیی و پێشینە کیمیاییەکان، و هاندانی ڕێکخراوەکـانی کـۆمەڵگەی مەدەنـی، پەیوندیـدار بە پرسەکانی نەهێشتنی بازرگانیپێکردنی ناڕەوا بە ماددەی هۆشبەر و کارتێکارە عەقڵییەکان، یـان خراپ بەکارهێنانیان، و کۆمەککردنیان لەڕووی مەعنەوییەوە.

هەشتەم: هانـدانی لێکـۆڵینەوە و تـوێژینەوەی زانسـتی لە بـوارە جیاجیاکـانی تـایبەت بە نەهێشـتنی بازرگـانیپێکردنی نـاڕەوا بە مـادده هۆشـبەر و کارتێکـارە عەقڵییەکـان و خـراپ بەکارهێنانیـان، ئەنجامدانی پێشبڕکێی سـاڵانە، و بەخشـینی پاداشـتی مـاددی و هانـدان و بەخشـینی خەڵاتـی نەختینە بە سەرکەوتووان.

نـۆیەم: پێشـــنیازکردن بـــۆ دامەزرانـــدن و پەرەپێـــدانی دامەزراوەی تەندروســـتیی تـــایبەت بە چارەســـەرکردنی کەســـانی ئـــالودەبوو بە مـــادده هۆشـــبەر و کارتێکـــارە عەقڵییەکـــان، و دەستەبەرکردنی پێداویسـتیە بنەڕەتیەکـانی، لە فەرمـانبەرانی لێهـاتوو بـۆ ئەم چارەسـەرییە، لەگەڵ ئامێر و کەرەستەی پێویست.

دەیەم: گرێبەستکردن لەگەڵ شارەزایانی خاوەن لێهاتوویی زانستی و پراکتیکی، بۆ سـوود وەرگـرتن لێیان لەهەر بوارێك لەو بوارانەی هاوکاربێت لە هێنانەدی ئامانجەکانی ئەم یاسایە.

یـازدەیەم: پێکهێنانی لیژنەی تایبەتمەند لەهەر کاروبارێك لە کاروبارەکانی مـادده هۆشـبەر و کارتێکـارە عەقڵیی و پێشینە کیمیاییەکان.

دوازدەیەم: هاندانی کادیرە پزیشکیی و کۆمەڵایەتییەکان بۆ کارکردن لەو دامەزراوانەی پەیوەندیـدارن بە نەهێشتنی مادده هۆشبەر و کارتێکارە عەقڵییەکان و چارەسەرکردنی ئالوودەبووان بە مادده هۆشبەرەکان.

سیانزدەیەم: نــوێکردنەوەی ئەو خشــتانەی کە هــاوپێچی ئەم یاســایەن لە (١ تــا ١١)، بەجۆرێــك کە بگونجێــت لەگەڵ ئەو ڕێکەوتننــامە نێودەوڵەتییــانەی لەلایەن کۆمــاری عێراقــی فیــدراڵەوە واژۆکراون و پەیڕەودەکرێن و هەروەها بە سوود وەرگرتن لە ڕێکخراوی تەندورستی جیهانی.

مــاددەی (٦): بەڕێــوەبەرایەتی گشــتیی نەهێشــتنی مــاددە هۆشــبەرەکان لە دەزگــای ئاســایش، ئەم ئەرکانەی لە ئەستۆ دەبێت:-

یەکەم: بەرەنگــاربوونەوەی ئەو تاوانــانەی ئەم یاســایە ســزای لەســەر دانــاون، و دەســتگیرکردنی ئەنجامدەرانی.

دووەم: گرتنی (ضبط) ئەو ماددە هۆشبەر و کارتێکارە عەقڵیــی و پێشینە کیمیاییــانەی بە پێچەوانەی حوکمەکانی ئەم یاسایە، بازرگانیان پێوەدەکرێت.

سێیەم: هاوکاریکردن لەگەڵ لایەنە پەیوەندیدارەکان لە هەرێم و کۆماری عێراق، ئەوانەی تایبەتمەندن لە کاروباری ماددە هۆشبەر و کارتێکارە عەقڵییەکان، بەهەماهەنگی لەگەڵ لیژنەی باڵا.

چوارەم: دۆکیومێنتکردنی داتای تایبەت بەو کەسە عێراقی و بیانیانەی لەسەر تـاوانی بازرگـانپێکردنی نــاڕەوا بە مــاددە هۆشــبەر و کارتێکــارە عەقڵیــی و پێشــینە کیمیاییەکــان حوکمــدراون، و بەدواداچوونی چالاکییەکانی ئێستایان، بۆ خۆپاراستن لە دووبارە گەڕانەوەیان بۆ ئەنجامـدانی تاوانی نوێ، و گرتنەبەری ڕێوشوێنی یاسایی پێویست بۆ ئەم خۆپاراستنە.

پێــنجەم: چــاودێریکردنی ئەو کەســانەی بەپێــی ئەم یاســایە مۆڵەتــدراون بە هــاوردەکردن یــان هەنــاردەکردن یــان گواســتنەوە یــان دروســتکردن، یــاخود دەســتداریی مــاددەی هۆشــبەر یــان کارتێکاری عەقڵیی، بۆ دڵنیابوون لە پابەندبوونیان بە سنوورەکانی ڕێوشــوێنە دیاریکراوەکانی ئەو مۆڵەتانە، و گــرتنەبەری ڕێوشــوێنی یاســایی بەرامــبەر بە ســەرپێچیکاران. ئەنجامــدانی ئەو پرۆسەی چاودێریکردنەش کەلەم بڕگەیەدا دەقنووسکراوە، بە هەمــاهەنگی نێــوان وەزارەت و سەندیکای دەرمانسازان دەبێت.

شەشەم: چاودێریکردنی نێوەندەکانی گواستنەوە، بۆ زامنکردنی بەکارنەهێنانی ئامرازەکانی گواستنەوە لە ئەنجامدانی تاوانێك کە بەپێی ئەم یاسایە سزای بۆ دانراوە، و ئەمەش بەهەماهەنگی لەگەڵ لایەنە پەیوەندیدارەکاندا دەبێت.

حەوتەم: ئاڵوگۆڕکردنی زانیاری لەگەڵ لایەنە پەیوەندیدارەکان، لە عێراق و وڵاتانی دراوسێ و لایەنـی نێــودەوڵەتی پەیوەندیــدار بە کاروبــاری مــاددە هۆشــبەرەکان، بــۆ بەدەســت هێنــانی زانیــاری ســەبارەت بە تۆڕەکــانی بازرگــانی کــردن بە مــاددە هۆشــبەر و کارتێکــارە عەقڵیەکــان، بەپێــی چوارچێوە و ڕێکارە یاساییەکان و لە ڕێگەی دەسەڵاتە کارگێڕی و دیبلۆماسیەکانی تایبەتمەنـد لە هەرێم.

هەشتەم: جێبەجێکردنــی حــوکمە دادوەرییەکــان، لەگەڵ فەرمانەکــانی دەســتگیرکردن، کە لە لایەنە عێراقییە ڕێپێدراوەکان لەڕووی یاسایییەوە دەرچوون، و تایبەتن بەو تۆمەتبار و حوکمدراوانەی لە هەرێمن.

نۆیەم: جێبەجێکردنــی ڕێککەوتننامەکــانی هاوکــاریی یاســایی و دادوەریــی و ئەمنــی، ســەبارەت بە تۆمەتبــاران و حوکمــدراوانی بیــانی، کە لە هەرێمــدا لەســەر پرســەکانی بازرگــانیکردن بە مــاددە هۆشبەر و کارتێکارە عەقڵییەکان، یان خراپ بەکارهێنانیــان دەســتگیر کــراون، و ڕادەســتکردنی تاوانباران لە نێوان عێراق و وڵاتانی دیکەدا، بەپێی ئەوریسایانەی لەم بارەیەوە پەیڕەودەکرێن، بە هەماهەنگیی لەگەڵ لایەنە فیدراڵییە پەیوەندارەکان، لە ڕێگەی لایەنە باڵاکانی تایبەتمەند لە هەرێم.

دەیەم: هاوکــاریکردن لەگەڵ وەزارەت، لە چوارچێــوەی پرۆگرامەکــانی ســتراتیژییەتی نیشــتمانیی بەرەنگاربوونەوەی مادده هۆشبەر و کارتێکارە عەقڵییەکان، بــۆ ڕێکخســتنی خــولی ڕاهێنــان بــۆ کارمەنـــدەکانی بـــواری ئاسایشـــی ئەم بەڕێـــوەبەرایەتیە گشـــتییە، لە بـــواری نەهێشـــتنی بازرگانیپێکردنی ناڕەوا، یان خراپ بەکارهێنانی کارتێکارە عەقڵییەکــان، لە پێنــاوی پەرەپێــدانی لێوەشاوەیی و گەشەپێدانی ئەزمونیان.

ماددەی (٧):

یەکەم: وەزارەتـــی کـــارو کاروبـــاری کـــۆمەڵایەتی بە هەمـــاهەنگی لەگەڵ وەزارەت، ســـەنتەرێکی شیاندنەوەی کەسانی ئــالوودەبوو بە بەکارهێنــانی مــاددە هۆشــبەر یــان کارتێکــارە عەقڵییەکــان دادەمەزرێنێت، و بەپێی پێویست سەنتەری دیکە لە پارێزگاکان دەکاتەوە.

دووەم: ئەو سەنتەرەی لە بڕگەی (یەکەم)ی ئەم ماددەیەدا دەقنووسکراوە، تــایبەت دەبێــت بەوانەی بە بڕیــاری دادوەریــی ئــازاد (أفــراج) دەکــرێن، یــاخود لە فەرمــانگەی چاکســازیی یــان فەرمــانگەی چاکسازیی نەوجەوانان بە کۆتاییهاتنی حوکمەکانیان ئازاد دەبن، یان لە نەخۆشخانە دەهێنرێنە دەرەوە یــان هامشــۆکردنیان بــۆ نــۆرینگەی دەروونــی ـ کــۆمەڵایەتی ڕادەگیرێــت، و لیژنەکــانی پەیوەندیـــدار بە بارەکانیـــان بە هەمـــاهەنگی لەگەڵ وەزارەت، بڕیـــار لەســـەر بارودۆخیـــان و پابەندکردنیان بە پرۆگرامەکانی شیاندنەوە دەدەن.

سێیەم: سەنتەرەکە، پرۆگرامێکی گونجاو بۆ شیاندنی ئارەزوومەندان بۆ فێربوونی پیشەیەکی گونجاو لەگەڵ لێوەشاوەییان و خستنەسەرکاریان ، بەجۆرێ کە داهاتێکی گونجاویان بۆ مسۆگەر بکات، دادەنێـــت، ســـەرەڕای بەدواداچـــوونی جێبەجێکردنـــی بەرنامەکـــانی دیـــکەی چـــاودێریکردنی بڕیارلێدراو بۆیان.

چــوارەم: ســەنتەرەکە بــۆی هەیە بــۆ جێبەجێکردنــی پرۆگــرامەکەی، پشــت بە پســپۆڕی دەروونــی و کۆمەڵایەتی و ڕێنوێنیکاری ئاینیی لێهاتوو ببەستێت.

پێــنجەم: ســەنتەرەکە لە ئاســتی بەڕێوەبەرایەتیــدا دەبێــت، و فەرمــانبەرێکی خــاوەن شــارەزایی و پسپۆڕیی، کە ساڵانی خزمەتی لە (١٠) دە ساڵ کەمتر نەبێت سەرۆکایەتی دەکات.

بەشی سێیەم
مۆڵەتی هاوردەکردن و هەناردەکردن و گواستنەوە و مەرجەکانی

ماددەی (٨):

یەکەم: هاوردەکردنی مادده هۆشبەر و کارتێکارە عەقڵیی و پێشینە کیمیاییەکان، هەناردەکردنیان و گواستنەوەیان، بە مۆڵەت یان بەڕەزامەندی وەزیر دەبێت، دوای ئەوەی ڕەزامەندی لایەنە تایبەتمەندەکانی ئاسایشی بۆ وەردەگیرێت.

دووەم: مۆڵەت بۆ ماوەی یەك ساڵە و دەکرێت نوێبکرێتەوە.

سێیەم: لە پێدانی مۆڵەتدا، بڕی دیاریکراوی ئەو مادده هۆشبەر یان کارتێکارە عەقڵیی یان پێشینە کیمیاییە ڕەچاودەکرێت، کە لیژنەی باڵا ڕەزامەندی لەسەر هاوردەکردنی یان هەناردەکردنی یاخود گواستنەوەی داوە، لە هەمان ئەو ساڵەدا کە مۆڵەتەکەی تێدا دەدرێت.

ماددەی (٩):

نابێت ماددەی هۆشبەر یان کارتێکاری عەقڵیی یان پێشینەی کیمیایی، هاوردە یان هەناردە یان بگوازرێتەوە، یاخود بچێندرێت یان بەرهەمبهێنرێت یان دروستبکرێت، یاخود خاوەنداریێتی بکرێت یان بەکاربهێندرێت، یاخود دەستداربکرێت یان بەدەستبهێنیرێت یان کڕین و فرۆشتنی پێوە بکرێت، یاخود ڕادەستبکرێت یان بازرگانی پێوە بکرێت یان لە ڕووی پزیشکییەوە سەرفبکرێت یان بە نووسینی ڕاچێتەی پزیشکی بدرێت، یاخود سەودای پێوە بکرێت یان بەهەر سیفەتێك بێت دەستی لێهەڵبگیرێت یان نێوەندگیری لە یەکێك لەو کردانەی سەرەوەدا بکرێت، بێجگە لە مەبەستەکانی پزیشکی یان زانستی، و تەنها بەپێی ئەو حاڵەت و مەرجانەشی، کە لەم یاسایەدا دەقنووسکراون.

ماددەی (١٠):

یەکەم: ئەو مۆڵەتەی کە لە ماددەی (٨)ی ئەم یاسایەدا دەقنوسکراوە، تەنها بەم لایەنانەی خوارەوە دەدرێت:-

١- فەرمانگەکانی هەرێم و پەیمانگە زانستییەکان و ناوەندەکانی توێژینەوەی زانستی دانپێدانراو، کە پسپۆرییەکانیان پێویستی بە بەکارهێنانی مادده هۆشبەر یان کارتێکارە عەقڵییەکانە.

٢- خاوەنی کارگەکانی شیکردنەوەی کیمیایی یان پیشەسازیی یان خۆراکی یان هەر شتێکی دیکە، کە کارەکانیان پێویستی بە بەکارهێنانی ماددەی هۆشبەر یان کارتێکاری عەقڵییە.

٣- خاوەنی ئەو کارگە و شوێنانەی مۆڵەتدراون بە دروستکردنی ئەو دەرمانانەی ماددەی هۆشبەر یان کارتێکاری عەقڵیی دەخرێتە ناو پێکهاتەکانیانەوە.

٤- نووسینگەکانی ڕاگەیاندنی تایبەت بە دەرمانی مۆڵەتپێدراو.

دووەم: وەزیر بەبڕیارێکی هۆدار، بۆی هەیە پێدانی مۆڵەت ڕەتبکاتەوە ئەگەر ئەو مەرجانەی لەم یاسایەدا دەقنووسکراون، دەستەبەر نەبووبن.

سێیەم: بڕیاری وەزیر بە ڕەتکردنەوە، شیاوی تانەلێدانە بەپێی حوکمەکانی یاسای بەرکاری ئەنجومەنی شورای هەرێمی کوردستان - عێراق، یان هەر یاسایەکی دیکە کە جێگای دەگرێتەوە.

ماددەی (١١):

یەکەم: پێویستە ئەو کەسەی مۆڵەتی هاوردەکردن یان هەناردەکردن یان گواستنەوەی ماددەی هۆشبەر یان کارتێکاری عەقڵیی یان پێشینەی کیمیایی پێدراوە، داواکارییەك پێشکەشی وەزارەت بکات، و تێیدا ناوی خۆی و ناونیشانی کارەکەی و ناوی ئەو ماددە هۆشبەرە یان کارتێکارە عەقڵیە بخاتەڕوو کە بەنیازە هاوردەی بکات یان بیگوازێتەوە، لەگەڵ سروشت و پێکهاتە و بڕەکەی، هەروەها ئەو مۆڵەتی هاوردەکردن یان هەناردەکردن یاخود گواستنەوەیەیەی کە لەلایەن حکومەتی ئەو وڵاتەوە پێیدراوە کە ماددەکەی لێهاوردەکراوە، سەرەڕای ئەو هۆکارانەی کە بوونەتە پاساو بۆ ئەو کارەی،و ڕێکەوتەکەی بە نزیکەیی، لەگەڵ تەواوی ئەو زانیارییانەی کە وەزارەت لێی داوادەکات.

دووەم: وەزیر بۆی هەیە داواکارییەکە قبوڵ بکات یان ڕەتبکاتەوە یاخود ئەو بڕەی تێیدا دیاریکراوە کەمبکاتەوە، بەڕەچاوکردنی ئەو مەبەست و حاڵەت و مەرجانەی لەم یاسایەدا دەقنووسکراون.

ماددەی (١٢):

یەکەم: ئەو ماددە هۆشبەر یان کارتێکارە عەقڵیی یاخود پێشینە کیمیاییانەی دەگەنە فەرمانگەیەکی گومرگی، نابێت ڕادەستبکرێن، تەنها بەو مولەتی ڕاکێشانە (اجازة السحب) نەبێت کە وەزیر یان ئەوەی وەزیر ڕایدەسپێرێت دەریدەکات، و دەبێت تەواوی زانیارییە پێویستەکانیشی لەسەر نووسرابێت.

دووەم: پێویستە فەرمانگەکانی گومرگ، لە دەروازە سنورییەکان و فرۆکەخانەکان، لە حاڵەتەکانی هاوردەکردن یان هەناردەکردن یاخود گواستنەوە بە تێپەڕبوون (ترانزێت)، مۆڵەتی هاوردەکردن یان هەناردەکردن یاخود گواستنەوە لە کەسانی پەیوەندیدار وەربگرن، و ڕەوانەی وەزارەتی بکەنەوە، وێنەیەکیش لەم مۆڵەتە لەلای فەرمانگەکانی گومرگ یان فرۆکەخانە و کەسی پەیوەندیدار بپارێزرێت، بەو مەرجەی هێنانە ناوەوەی بۆ لایەنی هاوردەکار، بە پاسەوانیی گومرگی بێت.

سێیەم: ئەگەر لە ماوەی (٩٠) نەوەد ڕۆژ لە ڕێکەوتی دەرچوونیەوە کاری پێنەکرێت، مۆڵەتەکە بە هەڵوەشاوە دادەنرێت، لەکاتی پێویستیشدا وەزیر بۆ هەیە ئەم ماوەیە بۆ ماوەیەکی هاوتا درێژبکاتەوە.

ماددەی (١٣):

یەکەم: ماددەی هۆشبەر یان کارتێکاری عەقڵیی یاخود پێشینەی کیمیایی، تەنها لەو بارەدا هاوردە دەکرێت، کە لە ڕێکەوتی دەرچوونی مۆڵەتی هاوردەکردنەکەدا، لە تۆمارنامەکانی وەزارەتدا تۆماربێت، شیابوونی بۆ بەکارهێنان سەلمێنرابێت، و وەکیەك بێت لەگەڵ ئەو خەسڵەت و زانیارییانەی لە مۆڵەتی هاوردەکردنەکەدا هاتوون، بەپێی ڕاپۆرتی تاقیگەکانی چاودێریکردنی دەرمان.

دووەم: وەزارەت ڕێکارەکانی دڵنیابوون لە شیاوبوون و وەکیەکی، بە ڕێنماییەك ڕێکدەخات، کە وەزیر دەریدەکات.

ماددەی (١٤):

نابێت ماددەی هۆشبەر یان کارتێکاری عەقڵیی یاخود پێشینەی کیمیایی، لەناو پاکێجێکدا کە ماددەی دیکەی تێدابێت، هاوردە یان هەناردە بکرێت یاخود بگوازرێتەوە، بەڵکو دەبێت ناردنی (تەنانەت ئەگەر وەك نموونەش بێت)، لەناو پاکێجی دڵنیایی لەسەرکراودا بێت، و تێیدا ناوی تەواوەتی ماددەی هۆشبەر یان کارتێکارە عەقڵیی یان پێشینە کیمیاییەکەی لەسەر نووسراوبێت، و سروشت و پێکهاتە، بڕ و ڕێژە، ڕێکەوتی بەرهەمهێنان و بەسەرچوونیشی لەسەر بێت.

ماددەی (١٥):

یەکەم: ئەو مۆڵەتەی لە ماددەی (٨)ی ئەم یاسایەدا دەقنووسکراوە، بەمانەی خوارەوە، نادرێت:ـ

١ـ ئەوەی لەسەر تاوانێك یان کەتنێکی ئابڕووبەر حوکمدراوە.

٢ـ ئەوەی بە یەکێك لەو تاوانانەی لەم یاسایەدا دەقنووسکراون، حوکمدراوە.

دووەم: ئەو مۆڵەتەی لە ماددەی (٨)ی ئەم یاسایەدا دەقنووسکراوە، بە هەڵوەشاوە دادەنرێت، ئەگەر خاوەنەکەی حوکمێکی بنبڕی، بە یەکێك لەو تاوانانە یان سزایانەی لە بڕگەی (یەکەم)ی ئەم ماددەیەدا هاتوون، لەسەر دەربچێت.

سێیەم: مۆڵەتی بازرگانیکردن بە ماددە هۆشبەر و کارتێکارە عەقڵیی و پێشینە کیمیاییەکان، تەنها دەدرێتە کەسێکی دەرمانسازی مۆڵەتدراو، یان کارگەیەکی دەرمان، یاخود ئەو لایەنانەی لە ماددەی (١٠)ی ئەم یاسایەدا دەقنووسکراون.

چوارەم: خاوەنی ئەو شوێنانەی مۆڵەتدراون بە بازرگانیکردن بە ماددە هۆشبەر یان کارتێکارە عەقڵیی یاخود پێشینە کیمیاییەکان، بۆیان نیە شوێنەکانیان یان ئەو ماددانەی تیایاندایە، بفرۆشن یان ڕادەستی بکەن یاخود دەستیلێبهەڵبگرن، تەنها بۆ ئەو لایەنانە نەبێت کە لە بڕگەی (یەکەم)ی ماددەی (١٠)ی ئەم یاسایەدا دەقنووسکراون، یان بۆ ئەو کەسانەی بەپێی یاسای پەیڕەوکردنی پیشەی دەرمانسازیی بەرکار ژمارە (٤٠)ی ساڵی ١٩٧٠ یان هەر یاسایەك کە جێگەی دەگرێتەوە ، مۆڵەتپێدراون بازرگانی بکەن بەو ماددانەوە، بەو مەرجەی لایەنی پەیوەندیدار لە وەزارەت ئاگاداربکرێتەوە ، و ئەولایەنانەشی کە لەم مامەڵانەدا بەشدارن ، بخرێنە ڕوو.

پێنجەم: وەزیر بەڕێنمایی مەرجی پێویستی ئەو شوێنە دیاریدەکات، کە بۆ بازرگانیکردن بە ماددە هۆشبەر و کارتێکارە عەقڵیی و پێشینە کیمیاییەکان، مۆڵەتی پێدەدرێت.

بەشی چوارەم
ڕەچێتەی پزیشکان و سەرفکردنی ماددەی هۆشبەر یان کارتێکاری عەقڵیی لەلایەن دەرمانسازانەوە

ماددەی (١٦):

یەکەم: جگە لە مەبەستی چارەسەرکردنی پزیشکی، و تەنها بەپێی ئەو ڕێنمایی و ڕێوشوێنانەی وەزارەت لەم بارەیەوە دەریاندەکات، پزیشك بۆی نیە ماددەی هۆشبەر یان کارتێکاری عەقڵیی بۆ هیچ نەخۆشێك بنووسێت.

دووەم: پزیشك نابێت هیچ بڕێك لە ماددەی هۆشبەر یان کارتێکاری عەقڵیی بۆ مەبەستی بەکارهێنانی تایبەت، بۆ خۆی بنووسێت.

ماددەی (١٧):

یەکەم: دەرمانساز بۆی نیە ماددەی هۆشبەر یان کارتێکاری عەقڵیی سەرف بکات، تەنها بەپێی ڕەچێتەیەکی ئوسوڵیی نووسراو لەلایەن پزیشکێکەوە یان بەپێی پسوولەی مۆڵەتی بەخشراو لەلایەن وەزارەتەوە نەبێت، کە تێیدا ماددە هۆشبەر و کارتێکارە عەقڵییەکان و بڕەکانیان دیاریدەکات، و پێویستە وەزارەت و لایەنە پەیوەندیدارەکان پسووڵە و ڕەچێتەکان بە یەك شێوە ڕێکبخەن لە نەخۆشخانە و نۆرینگەکانی حکومی و ئەهلی.

دووەم: وەزیر بەیانێك دەردەکات، بەو مەرج و زانیاریانەی پێویستن بۆ بەدەستهێنانی پسوولەی مۆڵەتی دەقنووسکراو لە بڕگەی (یەکەم)ی ئەم ماددەیەدا، لەگەڵ ئەو لایەنە کارگێڕییەی تایبەتمەند دەبێت بە پێدانی پسوولەی مۆڵەتەکە، و ئەو بڕە دیاریکراوەی ماددەکە کە نابێت لەوە زیاتر بۆ خاوەنی پسوولەکە سەرفبکرێت.

سێیەم: پسوولەی مۆڵەت تەنها بەم کەسانەی خوارەوە دەدرێت:-

١- پزیشك.

٢- ئەو پزیشکانەی، نەخۆشخانە و سەنتەرە تەندروستییەکان بەهۆی نەبوونی دەرمانساز تێیاندا، دەستنیشانیان دەکەن.

ماددەی (١٨):

وەزیر ڕێنمایی دەردەکات، تێیدا دەستنیشانی ئەو زانیاریی و مەرجانە دەکات، کە دەبێت لە ڕەچێتە پزیشکیەکان و پسولەکانی مۆڵەتدا دەستەبەربن، بەپێی ئەو ڕەچێتە و پسولانەش وەسفی ماددە هۆشبەر یان کارتێکارە عەقڵییەکان لە دەرمانخانەکاندا بۆ سەرفکردن دەکرێت، و دەستنیشانی ماددەکە و ئەو بڕەش دەکرێت کە نابێت مانگانە لەوە زیاتر بۆ نەخۆش سەرف بکرێت.

ماددەی (١٩):

بە بەیانێك کە وەزیر دەریدەکات، چۆنیەتی ئاڵوگۆڕپێکردنی ماددە هۆشبەر و کارتێکارە عەقڵییەکان، لە نەخۆشخانە و بنکە تەندروستییەکان و ئەو یەکانەی سەربەوانن، لە کەرتی گشتی و تێکەڵاو و تایبەت، یان سەر بە ڕێکخراوێکی نا حکومین و خزمەتگوزاریی و چاودێریی تەندروستی پێشکەشی نەخۆش دەکەن، دیاریدەکرێت.

بەشی پێنجەم

دروستکردنی ئەو گیراوە پزیشکییانەی ماددەی هۆشبەر وکارتێکاری عەقڵیی یان پێشینەی کیمیایی لەخۆدەگرن

ماددەی (٢٠):

یەکەم: کارگەکانی دەرمان تەنها دوای وەرگرتنی مۆڵەتێك بە هەمان ڕێکاری دەقنووسکراو لە ماددەی (٨)ی ئەم یاسایە ، دەتوانن ئەو گیراوە پزیشکیانە دروستبکەن کە ماددەی هۆشبەر یان کارتێکاری عەقڵی یاخود پێشینەی کیمیایی، دەچێتە نێو پێکهاتەکانیانەوە.

دووەم: کارگەکانی دەرمان بۆیان نیە ماددەی هۆشبەر یان کارتێکاری عەقڵی یاخود پێشینەی کیمیایی بەدەستهاتوو بەکاربهێنن، تەنها لە دروستکردنی گیراوەی پزیشکیدا نەبێت، بەپێی ڕێنمایی وەزارەت.

بەشی شەشەم

ئەو ڕووەکانەی چاندنییان قەدەغەیە

ماددەی (٢١):

جگە لە مەبەستەکانی پزیشکی یان زانستی، و تەنها لەو حاڵەتانەی کە بەپێی ئەم یاسایە ڕێگا پێدراون، چاندن یان هاوردەکردن یان هەناردەکردن، یاخود خاوەندارێتیکردن یان بەدەستهێنان یان دەستداری یاخود کڕین یان فرۆشتن یان گواستنەوە یان ڕادەستکردن یان ئاڵوگۆڕپێکردن، یاخود دەستلێهەڵگرتن یان نێوەندگیریی لە هەر کردەیەك لەوانەی سەرەوە، بۆ ئەو ڕووەکانە قەدەغەیە، کە ماددەی هۆشبەر یان کارتێکاری عەقڵیی هاتوو لە خشتەی (یەکەم)ی هاوپێچی ئەم یاسایەیان لێبەرهەمدێت، لەتەواوی قۆناغەکانی گەشەکردنیان و تۆوەکانیشیان، لەو ڕووەکانەش (خەشخاش)، (ئەفیۆن) ، ڕووەکی گوش (قنب)، دەوەنە کۆکا (جبنة الكوكا)، (قات) و ئەو ڕووەکانەشی کە ئەمانە لەخۆدەگرن و لەڕووی بۆهێڵەوە هەمووارکراون و کاریگەری هەمان ماددەی هۆشبەریان هەیە.

بەشی حەوتەم

تۆمارکردنی ماددە هۆشبەر و کارتێکارە عەقڵیی و پێشینە کیمیاییەکان، چاودێریکردن و پشکنینیان

ماددەی (٢٢):

یەکەم: پێویستە لەسەر بەرپرسانی دەرمانخانەکان و ئەو شوێنانەی مۆڵەتدراون بە هاوردەکردنی ماددە هۆشبەر یان کارتێکارە عەقڵیی یاخود پێشینە کیمیاییەکان یان بەکارهێنانیان، دەرخستەیەکی واژۆکراو بە وردەکارییەوە، بنێرن بۆ ئەو لایەنە کارگێرییەی وەزارەت دیاریدەکات، سەبارەت بەو ماددە هۆشبەر یان کارتێکارە عەقڵییانەی وەریانگرتووە و سەرفیان کردوون وئەوەشی کە ماوەتەوە، لەماوەی (٧) حەوت ڕۆژ لە ڕێکەوتی بەسەرچوونی وادەی ئەو (٩٠) نەوەد ڕۆژەی لە بڕگەی (سێیەم)ی ماددەی (١٢)ی ئەم یاسایەدا دەقنووسکراوە، و بەپێی ئەو کلێشانەی کە وەزارەت بۆ ئەم مەبەستە ئامادەیان دەکات، ئەمەش بەسەر تەواوی دامەزراوە تەندروستییە حکومی و ناحکومی و نۆرینگەکانی پزیشکانیشدا پیادە دەکرێت.

دووەم: لە وەزارەت داتا بەیسێك سەبارەت بە ڕەسید و بڕ و جۆری مادده هۆشبەرەکان و کارتێکارە عەقڵیی و پێشینە کیمیاییەکان، بۆ ڕێکخستنی بڕگەی (یەکەم)ی ئەم ماددەیە، دادەنرێت.

ماددەی (٢٣):

یەکەم: لە وەزارەت بانکێکی زانیاریی دروستدەکرێت، تایبەت دەبێت بەو کەس و لایەنانەی مۆڵەتدراون بە هاوردەکردن، هەناردەکردن و گواستنەوە، دروستکردنی مادده هۆشبەر و کارتێکارە عەقڵیی و پێشینە کیمیاییەکان.

دووەم: ئەو زانیارییانەی لە بڕگەی (یەکەم)ی ئەم ماددەیەدا دەقنووسکراون، هەریەکەیان بۆ ماوەی (٢٠) بیست ساڵ لە ڕێکەوتی دوایین تۆمارەوە، دەپارێزرێن.

سێیەم: ئەو ڕەچێتە پزیشکیانەی لە ماددەی (١٧)ی ئەم یاسایەدا دەقنووسکراون، بۆ ماوەی (٥) پێنج ساڵ لەو ڕێکەوتەی لەسەری جێگیرکراوە، دەپارێزرێن.

ماددەی (٢٤):

یەکەم: وەزارەت پابەند دەبێت بە ئاگادارکردنەوەی لایەنی پەیوەندیدار لە دەروازە سنوورییەکان و دەسەڵاتی گومرگی لە هەرێم، سەبارەت بە سروشت و جۆر و بڕی ئەو مادده هۆشبەرانەی خواست لەسەر هاوردەکردنیان هەیە، لەگەڵ ڕاسپاردنی دەرمانسازێك لە هەر دەروازەیەکی سنوورییدا بۆ پشکنینی ئەو ماددانە و بەراوردکردنیان لەگەڵ مۆڵەتی هاوردەکردنەکە، و ئامادەکردنی کۆنووسێك لەو بارەیەوە، کە وێنەیەکی ڕادەستی هەریەك لەلایەنی پەیوەندیدار لە دەروازەکان و دەسەڵاتی گومرگی لە هەرێم و وەزارەتیش، دەکرێت.

دووەم: ئەو مادده هۆشبەرانەی بەپێی ئەو ڕێکارانەی بڕگەی (یەکەم)ی ئەم ماددەیە وەرگیراون، ڕەوانەی کۆگاکانی دەرمانی وەزارەت دەکرێن، و دواتریش ڕادەستی لایەنە هاوردەکارەکان دەکرێن.

بەشی هەشتەم
سزاکان

ماددەی (٢٥):

هەر کەسێك یەکێك لەم کردارانەی خوارەوە ئەنجام بدات، بە لەسێدارەدان یان زیندانیکردنی هەتاهەتایی سزا دەدرێت:ـ

یەکەم: ماددەی هۆشبەر یان کارتێکاری عەقڵیی یان پێشینەی کیمیایی، هاتوو لە خشتەی ژمارە (یەکەم)ی هاوپێچی ئەم یاسایە، یان ڕووەکێك لەو ڕووەکانەی ماددەی هۆشبەر یان کارتێکاری عەقڵیی لێبەرهەمدێت، بە مەبەستی بازرگانیپێکردنی، بەدەر لەو حاڵەتانەی یاسا مۆڵەتیپێداون، هەناردە یان هاوەردە کردبێت.

دووەم: ماددەی هۆشبەر یان کارتێکاری عەقڵیی، بە مەبەستی بازرگانیپێکردن، بەرهەمهێنابێت یان دروستیکرد بێت ، بەدەر لەو حاڵەتانەی یاسا مۆڵەتی پێداون.

سێیەم: بە مەبەستی بازرگانیپێكردن ڕووەكێكی چاندبێت، كە ماددەی هۆشبەر یان كارتێكاری عەقڵیی لێبەرهەمدێت، یان ڕوەكێكیی لەو ڕووەكانە لە هەر قۆناغێك لە قۆناغەكانی گەشەكردنی، هێنابێت یان هاوردە یان هەناردە كردبێت، یان بازرگانی بە تۆوەكەی كردبێت، بەدەر لەو حاڵەتانەی یاسا مۆڵەتیپێداون.

ماددەی (٢٦):

یەكەم: هەر كەسێك یەكێك لەم كردارانەی خوارەوە ئەنجام بدات، ئەوا بەزیندانیكردنی هەتاهەتایی یان كاتی و پێبژاردنێك كە كەمتر نەبێت لە (٣٠.٠٠٠.٠٠٠) سی ملیۆن دینار و زیاتر نەبێت لە (٩٠.٠٠٠.٠٠٠) نەوەد ملیۆن دینار سزا دەدرێت:ـ

١ـ ماددەی هۆشبەر یان كارتێكاری عەقڵیی یان پێشینەی كیمیایی، هاتوو لە خشتەی ژمارە (یەكەم)ی هاوپێچی ئەم یاسایەی، بەدەستهێنابێت یان دەستداری كردبێت یاخود كڕیبێتی یان فرۆشتبێتی یان ڕادەستی كردبێت یان وەریگرتبێت یان گواستبێتیەوە یان دەستی لێهەڵگرتبێت یان ئاڵوگۆڕپێكردبێت یان سەرفیكردبێت بە هەر سیفەتێك، یاخود نێوەندگیریی لە یەكێك لەو كردانە كردبێت ، بە مەبەستی بازرگانیپێكردنی بەهەر شێوەیەك بێت، بەدەر لەو حاڵەتانەی یاسا مۆڵەتیپێداون.

٢ـ ماددەی هۆشبەر یان كارتێكاری عەقڵیی، بۆ بەكارهێنان پێشكەشی كەسی دیكە كردبێت، یان بەشدار بووبێت یان هاندەربووبێت لەسەر بەكارهێنانی، بەدەر لەو حاڵەتانەی یاسا مۆڵەتیپێداون.

٣ـ مۆڵەتدرابێت بە دەستداریی ماددەی هۆشبەر یان كارتێكاری عەقڵیی یان پێشینەی كیمیایی، هاتوو لە خشتەكانی ژمارە (یەكەم، دووەم، سێیەم)ی هاوپێچ لەگەڵ ئەم یاسایە، بۆ بەكارهێنانی لە مەبەستێكی دیاریكراودا، بەڵام بە پێچەوانەی ئەم مەبەستە ڕەفتاری پێكردبێت.

٤- شوێنێكی بۆ بەكارهێنانی ماددەی هۆشبەر یان كارتێكاری عەقڵیی، بەڕێوەبردبێت یان ئامادەكردبێت یان ڕەخساندبێت.

دووەم: هەر كەسێك بە مەبەستی بازرگانیپێكردن بە هەر شێوەیەك بێت، بەدەر لەو حاڵەتانەی یاسا مۆڵەتیپێداون، ماددەی هۆشبەر یان كارتێكاری عەقڵیی هاتوو لە خشتەكانی (دووەم، سێیەم، چوارەم، پێنجەم، شەشەم، حەوتەم، هەشتەم، نۆیەم، دەیەم)ی هاوپێچ لەگەڵ ئەم یاسایە، یان ڕووەكێك لەو ڕووەكانەی كە ماددەی هۆشبەر یان كارتێكاری عەقڵیی لێبەرهەمدێت، بەخاوەنی بووبێت، یان بەدەستیهێنابێت، یان دەستداری كردبێت یان كڕیبێتی یان فرۆشتبێتی یاخود ڕادەستیكردبێت یان وەریگرتبێت یان گواستبێتیەوە، یاخود دەستیلێهەڵگرتبێت یان ئاڵوگۆڕپێكردبێت یان سەرفی كردبێت بەهەر سیفەتێك بێت، یان نێوەندگیری لەهەر كردەیەك لەوانەی سەرەوە كردبێت، بە بەندكردنی توند و بەپێبژاردنێك كەمتر نەبێت لە (١٥.٠٠٠.٠٠٠) پازدە ملیۆن دینار و زیاتر نەبێت لە (٣٠.٠٠٠.٠٠٠) سی ملیۆن دینار سزا دەدرێ.

ماددەی (٢٧):

ئەمانەی خوارەوە بە باری توندکردن بۆ ئەو سزایانەی لە هەردوو ماددەی (٢٥ و ٢٦)ی ئەم یاسایەدا دەقنووسکراون، دادەنرێت:-

یەکەم: گەڕانەوە بۆ تاوان، بۆ سەلماندنی گەڕانەوە بۆ تاوان، گشت ئەو حوکمە دادوەرییە نیشتمانی و بیانییانە ڕەچاودەکرێن کە بەتاوانبارکردن بەو تاوانانەی لەم یاسایەدا دەقنووسکراون، دەرچوون.

دووەم: ئەگەر بکەر فەرمانبەر یان کەسێکی ڕاسپێردراو بە ڕاژەی گشتی یان پۆلیس یان ئاسایش بێت، لەوانەی بەرەنگاربوونەوەی بازرگانیپێکردن یان بەکارهێنانی ناڕەوا بە مادده هۆشبەر و کارتێکارە عەقڵیی و پێشینەیە کیمیاییەکان، یان چاودێریکردنی ئاڵوگۆر یان دەستداریی ئەو ماددانەیان پێسپێردراوە.

سێیەم: ئەگەر بکەر بەشداربووبێت لە باندێکی نێودەوڵەتیی، یان کردارەکەی هاوکات بێت لەگەڵ تاوانێکی پێشێلکار (مخل) بە ئاسایشی هەرێم.

چوارەم: ئەگەر بکەر توندوتیژی یان چەك لە ئەنجامدانی تاوانەکەیدا بەکاربهێنێت.

پێنجەم: ئەگەر تاوانەکە لەشوێنی خواپەرستی، دامەزراوەیەکی سەربازی یان مەدەنی، لە زیندان یان گرتووخانە یان شوێنی ڕاگرتن، چاکسازیەکی نەوجەوانان یان پەناگەیەکی لەخۆگرتنی کەسانی بێلانە و بێسەرپەرشت، یان شوێنی چاودێریکردنی بێ باوك و دایکان یان بەساڵاچوان یان ماڵەکانی توندوتیژی خێزانی یان قوتابخانە یان فەرمانگە و دامودەزگاکانی حکومەت، یان یانەیەکی وەرزشی یان دامەزراوەیەکی کۆمەڵگەی مەدەنی، ئەنجامداربێت.

ماددەی (٢٨):

یەکەم: هەر کەسێك دەستدرێژی بکاتە سەر فەرمانبەرێك یان ڕاسپێردراوێك بە ڕاژەی گشتی، لەوانەی ئەم یاسایە جێبەجێدەکەن، یان بەهێز یان توندوتیژیی یان بە چەك، لەکاتی بەجێگەیاندنی وەزیفە یان بەهۆیەوە بەرەنگاریان ببێتەوە، ئەوا بە زیندانیکردنی کاتی سزا دەدرێت.

دووەم: سزاکە دەبێتە زیندانیکردنی هەتاهەتایی لەم حاڵەتانەی خوارەوەدا:-

١- ئەگەر ئەو دەستدرێژییەی لە بڕگەی (یەکەم)ی ئەم ماددەیە دەقنووسکراوە، پەککەوتەیی هەمیشەیی لێکەوتەوە.

٢- ئەگەر بکەر لەو فەرمانبەرانە بێت کە نەهێشتنی تاوان یان پاراستنی ئاسایشی گشتیان پێسپێردرابێت.

سێیەم: ئەگەر ئەو دەستدرێژییەی لە بڕگەی (یەکەم)ی ئەم ماددەیەدا دەقنووسکراوە، بووە هۆی مردنی تاوانلێکراو، ئەوا سزاکە دەبێتە لەسێدارەدان.

ماددەی (٢٩):

هەر پزیشکێك، ڕەچێتە بۆ سەرفکردنی ماددەی هۆشبەر یان کارتێکاری عەقڵیی، جگە لە مەبەستی چارەسەری پزیشکی، بنووسێت، ئەوا بە بەندکردن بۆ ماوەیەك لە (٦) شەش مانگ کەمتر نەبێت و پێبژاردنێك لە (١٠.٠٠٠.٠٠٠) دە ملیۆن دینار کەمتر نەبێت و لە (٢٠.٠٠٠.٠٠٠) بیست ملیۆن دینار زیاتر نەبێت، یان بە یەکێك لەم دووانە سزادەدرێت، هاوکات پیادەکردنی پیشەکەی بۆ ماوەی (١) یەك ساڵ لێ قەدەغەدەکرێت، هەر دەرمانسازێکیش ئەم ماددانە بەبێ ڕەچێتەیەکی پزیشکی هاورێك لەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایە، سەرف بکات ئەوا هەمان سزا دەدرێت.

ماددەی (٣٠):

هەرکەسێك بە مەبەستی وەرگرتن و بەکارهێنانی کەسیی، ماددەی هۆشبەر یان کارتێکاری عەقڵیی یان پێشینەی کیمیایی، هاوردە بکات یان بەرهەم بهێنێت یان دروستبکات، یاخود دەستداری بکات یان بەدەستبهێنێت یان بەخاوەنیببێت یان بیکڕێت، یاخود ڕووەکێك لەو ڕووەکانەی ماددەی هۆشبەر یان کارتێکاری عەقڵیی لێبەرهەمدێت، بچێنێت یان بیکڕێت، ئەوا بە بەندکردن بۆ ماوەیەك لە (١) یەك ساڵ کەمتر نەبێت و لە (٣) سێ ساڵ زیاتر نەبێت و بە پێبژاردنێك لە (٥.٠٠٠.٠٠٠) پێنج ملیۆن دینار کەمتر نەبێت و لە (١٠.٠٠٠.٠٠٠) دە ملیۆن دینار زیاتر نەبێت، سزا دەدرێت.

ماددەی (٣١):

یەکەم: بە بەندکردن بۆ ماوەیەك لە (٦) شەش مانگ کەمتر نەبێت و لە (٢) دوو ساڵ زیاتر نەبێت، و بە پێبژاردنێك لە (٣.٠٠٠.٠٠٠) سێ ملیۆن دینار کەمتر نەبێت و لە (٥.٠٠٠.٠٠٠) پێنج ملیۆن دینار زیاتر نەبێت سزا دەدرێت:-

١- هەر کەسێك لە شوێنێکی خۆی، ڕێگە بە کەسی دیکە بدات ماددەی هۆشبەر یان کارتێکاری عەقڵیی بەکاربهێنێت، تەنانەت ئەگەر بەبێ بەرامبەریش بێت.

٢- هەرکەسێك لە شوێنێکی ئامادەکراو یان ڕەخسێندراو بۆ بەکارهێنانی ماددە هۆشبەر یان کارتێکارە عەقڵییەکان بگیرێت، و بە ئاگاداریی ئەو ماددەکە بەکاربهێنرێت.

دووەم: حوکمی بڕگەی (یەکەم) بەسەر هاوسەر، بنەچە و لقەکانی ئەو کەسەی ئەم شوێنەی ئامادەکردووە یان ڕەخساندووە، یان ئەوەی لەگەڵیدا نیشتەجێیە، جێبەجێ ناکرێت، بەمەرجی ڕەچاوکردنی حوکمەکانی یاسای سزادان دەربارەی بەشداریکردن و هەواڵ نەدان لەسەر تاوانەکان.

سێیەم:

١- بە پێبژاردنێك لە (٢.٠٠٠.٠٠٠) دوو ملیۆن دینار کەمتر نەبێت و لە (٥.٠٠٠.٠٠٠) پێنج ملیۆن دینار زیاتر نەبێت سزادەدرێت، هەر کەسێك ماددەی هۆشبەر یان کارتێکاری عەقڵیی دەستداربێت یان بەدەستبهێنێت بە بڕی زیاتر لەو بڕانەی کە بەرئەنجامی فرەیی پرۆسەکانی کێشانەن، یان کەمتربێت لەوە بەو مەرجەی جیاوازییەکان لەمانەی خوارەوە زیاتر نەبن:-

أ- (١٠٪) دە لەسەد لەو بڕانەی لە (١) یەك گرام زیاتر نین.

ب ـ (٥٪) پێنج لەسەد لەو بڕانەی لە (١) یەك گرام زیاترن هەتا (٢٥) بیست و پێنج گرام، بەو مەرجەی بڕی ڕێگە پێدراو لە (٢٥) بیست و پێنج گرام زیاتر نەبێت.

ج ـ (٢٪) دوو لەسەد لەو بڕانەی لە (٢٥) بیست و پێنج گرام زیاترن.

د ـ (٥٪) پێنج لەسەد لە ماددەی هۆشبەر یان کارتێکاری عەقڵیی شل جا بڕەکەی هەرچەند بێت.

٢ـ لە حاڵەتی گەڕانەوە بۆ تاوان، سزاکە دەبێتە بەندکردن و پێبژاردنێك لە (٥.٠٠٠.٠٠٠) پێنج ملیۆن دینار کەمتر نەبێت و لە (١٠.٠٠٠.٠٠٠) دە ملیۆن دینار زیاتر نەبێت یان بە یەکێك لەم دوو سزایە.

چوارەم: هەرکەسێك بزانێت ئەو ڕووەکە هۆشبەرانەی لەم یاسایەدا هاتوون، بە ناڕەوایی لە شوێنێکدا چێندراون، ودەستپێشخەری نەکات بۆ هەواڵدان بە دامەزراوە پەیوەندیدارەکان، ئەوا ئەو سزایەی بەسەردا جێبەجێدەکرێت کە لە خاڵی (١)ی بڕگەی (سێیەم)ی ئەم ماددەیدا دەقنووسکراوە.

ماددەی (٣٢):

یەکەم: پێویستە دادگای تایبەتمەند، بەپێی یاسا، بڕیاری گلدانەوەی مایەی (الأموال) گوێزراوە و نەگوێزراوەی هەرکەسێك بدات، ئەگەر یەکێك لەو تاوانانەی ئەنجامدابێت، کە لە هەردوو ماددەی (٢٥ و ٢٦)ی ئەم یاسایەدا دەقنووسکراون.

دووەم:

١ـ پێویستە لەسەر دادگا، لەسەرچاوەی ڕاستەقینەی ئەو مایانەی لە بڕگەی (یەکەم)ی ئەم ماددەیە دەقنووسکراون، بکۆڵێتەوە، لێکۆڵینەوەکەش مایە گوێزراوە و نەگوێزراوەکانی هاوسەر و منداڵ و کەسانی دیکەی جگە لەوان، لەناوەوە یان دەرەوەی هەرێم دەگرێتەوە.

٢ـ دادگا بڕیاری دەستبەسەرداگرتنی مایەکانی تۆمەتبار و هاوسەر و منداڵەکانی یان کەسانی دیکەی جگە لەوان دەدات، ئەگەر بۆی سەلمێنرا ئەو مایانە بەرهەمی ئەنجامدانی یەکێك لەو تاوانانەیە کە لە هەردوو ماددەی (٢٥ و ٢٦)ی ئەم یاسایەدا دەقنووسکراون.

سێیەم: بانکە عیراقی و بیانییەکان، ئەوانەی لە هەرێم کاردەکەن، پابەند دەبن بە پێدانی گشت داتاکان بە دادگای تایبەتمەند، بۆ زانینی بڕی ڕەسید و پاشەکەوت و سپاردە و پشك و قەواڵە و هەر مایەیەکی دیکە، کە خاوەنداریەتی دەگەڕێتەوە بۆ ئەو کەسانەی لەسەر ئەو تاوانانەی لەم یاسایەدا دەقنووسکراون، لێکۆڵینەوەیان لەگەڵدا دەکرێت، و جێبەجێکردنی بڕیارەکانی دادگا بە گلدانەوە یان دەستبەسەرداگرتنیان.

ماددەی (٣٣):

یەکەم: لە هەموو بارێکدا، حوکم بە دەستبەسەرداگرتنی مادده هۆشبەر و کارتێکارە عەقڵیی و پێشینە کیمیاییەکان، ئەو ڕووەکانەی ماددەی هۆشبەر یان کارتێکاری عەقڵیی لێبەرهەمدێت، و ئەو کەرەستە و ئامێر و کەلوپەل و ئامرازی گواستنەوانەی، کە لە ئەنجامدانی تاوانەکەدا بەکارهاتوون و دەدرێت، بەبێ پێشێلکردنی مافی کەسانی دیکەی نیازپاك.

دووەم: گشت ئەو مادده هۆشبەر و کارتێکارە عەقڵیی و پێشینە کیمیاییانەی گیراون، ڕاستەوخۆ بۆ ئەو لایەنانەی تایبەتمەندن بە پاراستنیان، دەنێردرێت و لەناودەبرێت.

سێیەم: حوکم بەداخستنی هەر شوێنێکی مۆڵەتدراو، پاڵپشت بە حوکمەکانی ماددەی (٨)ی ئەم یاسایە، بە هاوردەکردن یان هەناردەکردن یان گواستنەوە یان دەستداریی مادده هۆشبەر یان کارتێکارە عەقڵیی یان پێشینە کیمیاییەکان، دەدرێت، بۆ ماوەیەك لە (١) یەك مانگ کەمترنەبێت و لە (١) یەك ساڵ زیاتر نەبێت. داخستنەکەش قەدەغەکردنی خودی کارەکە یان بازرگانییەکە یان خودی دروستکردنەکە لەهەمان شوێن، بەدوای خۆیدا دەهێنێت، چ لە ڕێگەی خودی حوکمدراو یان یەکێك لە تاکەکانی خێزانەکەی یان هەر کەسێکی دیکە کە حوکمدراو لەدوای ڕودانی تاوانەکە، شوێنەکەی بەکرێ پێدابێت یان دەستی لێهەڵگرتبێت بۆی، و قەدەغەکردنەکەش خاوەن شوێنەکە یان هەر کەسێك مافی عەینی بەسەردا هەبێت، ناگرێتەوە، ئەگەر پەیوەندی بە تاوانەکەوە نەبێت.

چوارەم: پێویستە لەسەر دادگا، سەرباری ئەو سزایانەی لەم یاسایەدا دەقنووسکراون، حوکم بدات بە بێبەشکردنی کەسی حوکمدراو لە پیادەکردنی کارەکەی، بۆ ماوەیەك لە (١) یەك ساڵ زیاتر نەبێت، ئەگەر گەڕایەوە بۆ هەمان تاوان لە ماوەی ئەو (٥) پێنج ساڵەی دەکەوێتە دوای دەرچوونی حوکمی کۆتایی قەدەغەکردنەکەی، ئەوا دادگا بۆی هەیە فەرمان بکات بە قەدەغەکردنی بۆ ماوەیەك لە (٣) سێ ساڵ زیاتر نەبێت، و قەدەغەکردنەکەش لە ڕێکەوتی کۆتایی هێنانی جێبەجێکردنی سزاکەی یان کۆتایی هاتنی بە هەر هۆیەك بێت، دەستپێدەکات.

پێنجەم:

١ـ بۆ سزای دەستکردن (الشروع) بە ئەنجامدانی هەر تاوانێك لەو تاوانانەی لەم یاسایەدا سزایان بۆ دانراوە، سزای تاوانی تەواو جێبەجێدەکرێت.

٢ـ بەشداریکردن (المساهمة) لەو تاوانانەی لەم یاسایەدا سزایان بۆ دانراوە، چ بە هاندان بێت یان ڕێکەوتن یان یارمەتیدان یان هەر شێوەیەکی دیکەی بەشداریکردن، سزای بکەری تاوانەکەی بەسەردا جێبەجێدەکرێت.

ماددەی (٣٤):

یەکەم: نابێت ئەوانەی تۆمەتبارن بەو تاوانانە لە ماددەکان (٢٥ و ٢٦ و ٢٩)ی ئەم یاسایەدا دەقنووسکراون، بە دەستەبەریی ئازاد بکرێن، تاوەکو داواکە یەکلایی دەکرێتەوە.

دووەم: ئەو تاوانانەی لەم یاسایەدا دەقنووسکراون، لەو تاوانانە دادەنرێن کە پابەندبوون بە ڕادەستکردنەوەی تاوانباران بە پێی یاسا، دەیانگرێتەوە.

سێیەم: ئەو تاوانانەی لە هەردوو ماددەی (٢٥ و ٢٦)ی ئەم یاسایە دەقنووسکراون، بە تاوانی ئابڕووبەر دادەنرێن.

ماددەی (٣٥):

یەکەم: هەر کەسێك لە نێو تاوانبارەکان، دەستپێشخەربێت لە هەوڵدان بە دەسەڵاتە گشتییەکان لەسەر تاوانەکە، بەر لە ئەنجامدانی و پێش ئەوەی دەسەڵاتەکان دەست بە گەڕان و بەدواداگەڕانی ئەنجامدەرانی و زانینی بکەرەکانی دیکە بکەن، لەو سزایانەی لەم یاسایەدا دەقنووسکراون دەبوردرێت، بەڵام ئەگەر هەواڵدانەکە لە دوای دەستپێکردنی دەسەڵاتەکان بێت بەو ڕێوشوێنانە، ئەوا تەنها ئەوکاتە لە سزاکە دەبوردرێت کە هەواڵدانەکە دەستگیرکردنی ئەو تاوانبارانەی ئاسان کردبێت.

دووەم: هەر هەواڵدانێك بە دەسەڵاتە گشتییەکان سەبارەت بە تاوانەکە، لە کاتی لێکۆڵینەوە یان دادگاییکردن، کە ببێتە مایەی گرتنی تاوانباران یان ئاشکراکردنی کەسانێك بەشدارییان کردبێت لە تاوانەکە و پەیوەندییان هەبێت بە باندیی تاوانکاریی نێوخۆیی یان نێودەوڵەتییەوە، بە پاساوێکی سووککار دادەنرێت بۆ ئەو هەواڵدەرانەی حوکمەکانی ئەم یاسایە دەیانگرێتەوە.

ماددەی (٣٦):

حوکمەکانی یاسای سزاکانی بەرکار ژمارە (١١١)ی ساڵی ١٩٦٩ یان هەر یاسایەکی دیکە جێگەی بگرێتەوە، بەسەر هەر تاوانێك یان سەرپێچییەك کە لەم یاسایەدا نەهاتووە، جێبەجێ دەکرێت.

بەشی نۆیەم

ڕێوشوێنەکانی چارەسەرکردنی کەسانی ئالوودەبوو

ماددەی (٣٧):

یەکەم: دادگا لەجیاتی سەپاندنی ئەو سزایەی لە ماددەی (٣٠)ی ئەم یاسایە دەقنووسکراوە، بۆی هەیە بڕیار بدات بەوەی بە گونجاوی دەزانێت، لەمانەی خوارەوە:-

١- دانانی ئەو کەسەی کە دەسەلمێنرێت ئالوودەی ماددەی هۆشبەر یان کارتێکاری عەقڵییە، لە یەکێك لەو دامەزراوە تەندروستیانەی بۆ ئەم مەبەستە دروست دەکرێن، بۆ ئەوەی تیایدا چارەسەر بکرێت، تاوەکو لیژنەی تایبەتمەند بە لێکۆینەوە لە بارودۆخی کەسەکە، ڕاپۆرتێك دەربارەی حاڵەتەکەی بۆ دادگا بەرز دەکاتەوە، بۆ ئەوەی بڕیاری ئازادکردنی یان درێژەدان بە مانەوەی بۆ ماوەیەکی دیکە بدات.

٢- پابەندکردنی ئەو کەسەی دەسەلمێندرێت ماددەی هۆشبەر یان کارتێکاری عەقڵی بەکاردەهێنێت، بە سەردانیکردنی نۆرینگەیەکی (دەروونی - کۆمەڵایەتی) کە بۆ ئەم مەبەستە دروست دەکرێت، هەفتانە یەکجار یان دووجار، بۆیارمەتیدانی لەسەر دەربازبوون لە بەکارهێنان، تاوەکو پزیشکی ڕاسپێردراو بە یارمەتیدانی ڕاپۆرتێك دەربارەی حاڵەتەکەی بۆ دادگا بەرزدەکاتەوە، بۆ ئەوەی بڕیار لە ڕاگرتنی سەردانیکردنی یان درێژەپێدانی بۆ ماوەیەکی دیکە بدات، و نابێت بەرزکردنەوەی ئەم ڕاپۆرتە لە (٩٠) نەوەد ڕۆژ زیاتر لە ڕێکەوتی دەستکردنی نەخۆش بە سەردانیکردنی ئەم نۆرینگەیە دوابکەوێت.

٣ـ پابەندکردنی ئەو کەسەی بڕیاری ئازادکردنی دەردەچێت لە دامەزراوەی تەندورستی، کە سەردانی نۆرینگەیەکی (دەروونی ـ کۆمەڵایەتی) بکات.

دووەم: لە وەزارەت لیژنەی پزیشکی پسپۆر بۆجێبەجێکردنی ئەو ڕێکارانەی لە بڕگەی (یەکەم)ی ئەم ماددەیە دەقنووسکراوە، پێکدەهێنرێت، و ئەرکی ئەو لیژنانە بەڕێنمایی دیاریدەکرێت کە وەزیر دەریدەکات.

سێیەم: ئەگەر کەسی حوکمدراو ئەو چارەسەریەی لەم ماددەیەدا بۆی بڕیاردراوە ڕەتبکاتەوە، ئەوا دادگا بۆی هەیە لە شوێنی بەندکردن دایبنێت بۆ ئەو ماوەیەی لە ماددەی (٣٠)ی ئەم یاسایە دەقنووسکراوە.

ماددەی (٣٨):

یەکەم: ئەو کەسەی ماددەی هۆشبەر یان کارتێکاری عەقڵیی بەکاردەهێنێت، و لە خۆیەوە دەێتەپێش بۆ چارەسەرکردن لە نەخۆشخانەی تایبەتمەند بە چارەسەرکردنی کەسانی ئالودەبوو، سکاڵای سزایی لەسەری ناجوڵێندرێت.

دووەم:

١ـ ئەو نەخۆشەی حوکمی بڕگەی (یەکەم)ی ئەم ماددەیە دەیگرێتەوە، لەژێر چاودێری دامەزراوەی تەندروستی دادەنرێت بۆ ماوەیەك لە (٣٠) سی ڕۆژ زیاتر نەبێت.

٢ـ ئەگەر بۆ دامەزراوەی تەندروستی سەلمێنرا کە نەخۆشەکە ئالوودەیە و پێویستی بە چارەسەر هەیە، بۆی هەیە بۆ ماوەیەك کە لە (٩٠) نەوەد ڕۆژ زیاتر نەبێت، بیهێڵێتەوە.

٣- دامەزراوەی تەندروستی ماوەی مانەوەی نەخۆش تیایدا بۆ ماوەی (١٨٠) سەد و هەشتا ڕۆژ درێژدەکاتەوە، ئەگەر بۆی دەرکەوت چارەسەرکردنی پێویستی بەو ماوەیە هەیە.

سێیەم: لیژنەی پزیشکی تایبەتمەند بۆی هەیە ئەو کەسەی بڕیاری دەرچوواندنی لە دامەزراوەی تەندروستی دەدرێت، پابەند بکات بە سەردانیکردنی نۆرینگەی (دەروونی ـ کۆمەڵایەتی)، بەو مەرجەی پزیشکی چارەسەرکار، ڕاپۆتەکەی بۆ لیژنە بەرز بکاتەوە، بۆ ئەوەی بریار لەڕاگرتنی سەردانیکردنی نۆرینگەی باسکراو یان بەردەوامبوونی، بدات.

چوارەم: لەکاتی پابەندنەبوونی نەخۆش بە پرۆگرامی چارەسەریی بڕیارلێدراو لەلایەن دامەزراوەی تەندروستی، دامەزراوەی تەندورستی یان نۆرینگە، بەگوێرەی حاڵەتەکە، دادگای تایبەتمەند لەم بارەیەوە ئاگادار دەکاتەوە، بۆ گرتنەبەری ڕێکاری یاسایی بەپێی ماددەی (٣٠)ی ئەم یاسایە.

ماددەی (٣٩):

پێویستە ئەو کەسانەی لە ئالودەبوون بە ماددە هۆشبەر یان کارتێکارە عەقڵییەکان چارەسەر دەکرێن نهێنیان پارێزراو بێت، بەپێچەوانەوە، هەر فەرمانبەر و کارمەند و ڕاسپێردراوێك بە چارەسەریی نهێنیان ئاشکرا بکات، بەپێی یاسا بەرکارەکان سزا دەدرێت.

بەشی دەیەم
حوکمە گشتیی و کۆتاییەکان

ماددەی (٤٠):

یەکەم: لیژنەیەك بەسەرۆکایەتی دادوەرێکی پۆلێنکراوی یەك، پێکدەهێنرێت، کە ئەنجوومەنی دادوەریی، لە هەرێم دەستنیشانی دەکات، نوێنەری ئەم لایەنانەی خوارەوەش ئەندامی لیژنەکە دەبن:-

١- دیوانی ئەنجوومەنی وەزیران.

٢- بەڕێوەبەرایەتی گشتی نەهێشتنی ماددەی هۆشبەر.

٣- بەڕێوەبەرایەتی گشتی گومرگەکان.

٤- پەیمانگەی پزیشکی دادی لە هەرێم.

٥- لیژنەی باڵا.

٦- ئاژانسی پاراستن و زانیاری.

دووەم: ئەو لیژنەیەی لە بڕگەی (یەکەم)ی ئەم ماددەیە دەقنووسکراوە، ئەرکی بەدواداچوون، سەرپەرشتی گرتن و پشکنین و پاراستن و عەمبارکردن و لەناوبردنی ماددە هۆشبەر یان کارتێکارە عەقڵیی یان پێشینە کیمیاییەکان، ئەوانەی حوکمی دەستبەرسەرداگرتنیان دراوە، لە ئەستۆ دەگرێت.

سێیەم: کاری ئەو لیژنەیەی لە بڕگەی (یەکەم)ی ئەم ماددەیە دەقنووسکراوە، بە پەیڕەوێکی ناوخۆیی ڕێکدەخرێت.

ماددەی (٤١):

یەکەم: بۆ پیادەکردنی دەسەڵاتەکانی بەدواداگەڕان لەو تاوانانەی لەم یاسایەدا سزایان بۆ دانراوە، و کۆکردنەوەی ئەو بەڵگانەی پەیوەندیدارن پێیانەوە، هەریەکێك لەمانەی خوارەوە بە ئەندامی بەرزەفتی دادوەریی دادەنرێت:-

١- ئەفسەران و کارمەندانی هێزەکانی ئاسایشی ناوخۆ.

٢- ئەفسەران و کارمەندانی پاسەوانی سنوورەکان.

٣- فەرمانبەرانی وەزارەتی کشتوکاڵ، ئەوانەی ڕێپێدراون.

٤- فەرمانبەرانی وەزارەت، ئەوانەی خاوەن پیشەی تەندروستین، و ئەوانەی دیکە کە وەزیر بۆ چاودێریکردنی جێبەجێکردنی ئەم یاسایە دایاندەنێت.

دووەم: هەریەك لەوانەی لە بڕگەی (یەکەم)ی ئەم ماددەیە دەقنووسکراون، پابەند دەبن بە پیادەکردنی حوکمەکانی یاسای بنەمای دادگاییە سزاییەکان ژمارە (٢٣)ی ساڵی ١٩٧١.

سێیەم: فەرمانبەرانی وەزارەتی کشتوکاڵ، ئەوانەی راسپێردراون بە جێبەجێکردنی ئەوەی تایبەتە بە وەزارەتەکەیان لەم یاسایەدا، ڕێپێدراون بە هەڵکەندنی ئەو چێندراوانەی بەپێی حوکمەکانی یاساکە قەدەغەن، و کۆکردنەوەیان لەگەڵ پەلك گەڵا و ڕەگەکانیان لەسەر تێچووی خاوەنەکانیان، و لە کۆگاکانی وەزارەتی کشتوکاڵیشدا دەپارێزرێن تا ئەو کاتەی داواکە بەشێوەی کۆتایی لەلایەن دادگای تایبەتمەندەوە یەکلاییدەکرێتەوە، لەگەڵ لەبەرچاوگرتنی ئەمانەی خوارەوە:ـ

١- ئەو رێکارانەی فەرمانبەرانی وەزارەتی کشتوکاڵ وەك دەزگاکانی بەرزەفتی دادوەریی جێبەجێیدەکەن، بە ئاگاداریی لایەنە داددوەرییە تایبەتمەندەکان دەبێت.

٢ـ هەڵکەندنی چێندراوە قەدەغەکراوەکان، بە هەماهەنگی دەبێت لەگەڵ بەرێوەبەرایەتی گشتی نەهێشتنی ماددەی هۆشبەر، و کۆنووسەکانی پشکنین و لێکۆڵینەوە ئاراستەی لیژنەی پێکهێنراو بەپێی ماددەی (٤٠)ی ئەم یاسایە دەکرێت، و عەمبارکردنیشیان لە ژووری توندوتۆڵ دەبێت کە بۆ ئەم مەبەستە ئامادەکراوە، یان بەپێی ڕێنماییەك کە وەزیری کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو دەریدەکات، لەناودەبرێن.

ماددەی (٤٢):

یەکەم: ئەو لایەنەی مادده هۆشبەرەکەی گرتووە، لە هەر جۆرێکی بێت، بڕی (١٠٠٠٠٠٠) یەك ملیۆن دیناری بەرامبەر بە هەر یەك کیلۆگرامێکی دەستبەسەرداگیراو، پێدەبەخشرێت.

دووەم: ئەو بڕە پارەیەی لە بڕگەی (یەکەم)ی ئەم ماددەیە دەقنووسکراوە، دەکرێتە دووهێندە لە حاڵەتی دەستگیرکردنی تۆمەتبار لەگەڵ مادده هۆشبەرەکاندا.

سێیەم: ئەو پاداشتەی لە هەردوو بڕگەی (یەکەم و دووەم)ی ئەم ماددەیە دەقنووسکراوە، لەڕێگەی (وەزارەتی کار و کاروباری کۆمەڵایەتی یان وەزارەتێکی تایبەتمەند یان لیژنەیەکی تایبەت) ڕادەستی ئەو کەسانە دەکرێت کە دەیانگرێتەوە، و میکانیزمی خەرجکردنیشی بەرێنمایی دیاریدەکرێت کە وەزیری دارایی و ئابووری دەریدەکات.

ماددەی (٤٣):

ڕسوماتی ئەو مۆڵەتانەی لەم یاسایەدا دەقنووسکراون، بەپێی خشتەکانی ڕسوماتی ژمارە (یازدەیەم) دەبێت، کە هاوپێچی ئەم یاسایەیە.

ماددەی (٤٤):

یەکەم: لەماوەی دوو ساڵ لە ڕێکەوتی بەرکاربوونی ئەم یاسایە، وەزارەت ئەمانەی خوارەوە جێبەجێدەکات:ـ

١ـ دامەزراندن و پەرەپێدانی یەکەی چارەسەریی تایبەت بە چارەسەرکردنی کەسانی ئالودەبوو بەمادده هۆشبەر و کارتێکارە عەقڵییەکان، لە چوارچێوەی دامەزراوە تەندروستییەکاندا.

٢ـ دابینكردنی نۆڕینگەی (دەروونی ـ كۆمەڵایەتی) بۆ چارەسەركردنی بەكارهێنەرانی مادده هۆشبەر و كارتێكاره عەقلییەكان و ئەوانەی ئالوودەیانن.

٣ـ شیاندن و ڕاهێنانی فەرمانبەران و كارمەندان، لە پزیشك و دەرمانساز و پەرستار و فەرمانبەران، و هاندانیان لە ڕووی ماددی و مەعنەوییەوە، بۆ چارەسەركردنی كەسانی ئاڵوودەبوو و بەكارهێنەری مادده هۆشبەر و كارتێكاره عەقڵییەكان، بۆ ئەوەی تەواوی شیاوی تەندروستی خۆیان لە ڕووی جەستەیی و عەقڵیی و كۆمەڵایەتییەوە بەدەستبهێننەوە.

دووەم: وەزارەت بەهاوكاری لەگەڵ وەزارەتە پەیوەندیدارەكان و ڕێكخراوەكانی كۆمەڵگەی مەدەنی و دەزگاكانی ڕاگەیاندن، پلان و پرۆگرامی پێویست بۆ هۆشیاركردنەوەی خەڵك دادەنێت و جێبەجێیان دەكات، دەربارەی مەترسییەكانی بازرگانییكردن یان خراپ بەكارهێنانی ماددەی هۆشبەر و كارتێكاره عەقلییەكان، بە پێچەوانەی حوكمەكانی ئەم یاسایە، و كاریگەریی لەسەر تەندروستی تاكە كەس و ئاسایشی كۆمەڵگە و مافەكانی مرۆڤ و ئازادییە بنەڕەتییەكانی.

ماددەی (٤٥):

یەكەم: سندوقێك دادەمەزرێت، بۆ ئەوەی ئەو بڕە پارانەی لەو پێبژاردنانەی لەم یاسایەدا دەقنووسكراون، و ئەوەی لە فرۆشتنی ئەو مایانەی بەپێی ئەم یاسایە دەستیان بەسەردادەگیرێت، تیایدا سپاردە بكرێت.

دووەم: ئەو سندوقەی لە بڕگەی (یەكەم)ی ئەم ماددەیە دەقنووسكراوە، بۆ پارەداركردنی ئەو دامەزراوە تەندروستییانەی لە ماددەی (٣٨)ی ئەم یاسایەدا هاتوون، تەرخاندەكرێت.

سێیەم: لیژنەی باڵا بەڕێوەبردنی سندوق لە ئەستۆ دەگرێت.

چوارەم: وەزیر بەهاوبەشی لەگەڵ وەزیری دارایی، ڕێنمایی تایبەت بە بەڕێوەبردنی ئەم سندوقە، دەردەكات.

ماددەی (٤٦): وەزیر بۆی هەیە ئەمانەی خوارەوە دەربكات:ـ

یەكەم: ڕێنمایی بۆ ئاسان جێبەجێكردنی حوكمەكانی ئەم یاسایە.

دووەم: بەیانێك كە هەمواركردنی خشتەكانی هاوپێچ بەم یاسایە لەخۆبگرێت، جگە لە خشتەی یازدەیەمی تایبەت بە ڕسومات، ئەویش بە سڕینەوە یان زیادكردن، یان گۆڕینی ڕێژەكانی هاتوو تیایاندا، بەو شێوەیەی بگونجێت لەگەڵ هەمواركردنی خشتەكانی هاوپێچ بە تاكە ڕێككەوتننامەی ساڵی ١٩٦١ و هەموارەكانی، و ڕێككەوتننامەی كارتێكاره عەقڵییەكانی ساڵی ١٩٧١ و هەموارەكانی، و ڕێكەوتننامەی نەتەوەیەكگرتووەكان بۆ بەرەنگاربوونەوەی بازرگانییكردنی ناڕەوا بە مادده هۆشبەر و كارتێكاره عەقلییەكانی ساڵی ١٩٨٨ و هەموارەكانی، بە سوودوەرگرتن لە ڕێكخراوی تەندروستی جیهانی، یان بەو شێوەیەی لەگەڵ دەرئەنجامی ئەو لێكۆڵینەوانەی وەزارەت ئەنجامیان دەدات، یان بەسەر مادده هۆشبەر یان كارتێكاره عەقڵییەكان پەیڕەویان دەكات بگونجێت، بەو مەرجەی بەیانەكە لە ڕۆژنامەی فەرمی (وەقایعی كوردستان) بڵاوبكرێتەوە.

ماددەی (٤٧):

یەکەم: یاسای مادده هۆشبەرەکانی ژمارە (٦٨)ی ساڵی ١٩٦٥کاری پێناکرێت، و ئەو پێڕەو و ڕێنمایی و بەیانانەی بەپێی ئەو یاسایە دەرچوون، بە بەرکاری دەمێننەوە، بەمەرجێك ناکۆك نەبن لەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایە، تاوەکو هەڵدەوەشێندرێنەوە یان ئەوەی جێگەیان دەگرێتەوە، دەردەچوێنرێت.

دووەم: کار بە هیچ دەقێکی یاسایی یان بڕیارێك ناکرێت کە ناکۆك بێت لەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایە.

ماددەی (٤٨):

پێویستە ئەنجومەنی وەزیران و ئەنجومەنی دادوەریی و لایەنە پەیوەندیدارەکان، حوکمەکانی ئەم یاسایە جێبەجێ بکەن.

ماددەی (٤٩):

ئەم یاسایە لە دوای تێپەڕبوونی ماوەی (٩٠) نەوەد ڕۆژ لە ڕێکەوتی بڵاوکردنەوی لە ڕۆژنامەی فەرمی (وەقایعی کوردستان)دا جێبەجێ دەکرێت.

ماددەی (٥٠):

حوکمەکانی ئەم یاسایە، لەسەر ئەوانەی پێش ئەوەی ئەم یاسایە بچێتە بواری جێبەجێکردن حوکمدراون جێبەجێ دەبێت، ئەگەر باشتربوو بۆیان.

هۆیەکانی دەرچوواندن

بەلەبەرچاوگرتنی پەسەندکردن و ئەندامبوونی کۆماری عێراق لە چەندین پەیماننامەی نێودەوڵەتی پەیوەندیدار بە مادده هۆشبەر و کارتێکارە عەقڵییەکان، بە مەبەستی ڕووبەڕووبوونەوەی بڵاوبوونەوەی بازرگانییکردنی ناڕەوا بە مادده هۆشبەر و کارتێکارە عەقڵییەکان لە هەرێمی کوردستان، لە پێناو لەناوبردنی باندەکانی تاوانکاریی، ئەوانەی هانی هاووڵاتیان دەدەن بۆ بەکارهێنانی ئەم ماددانە، کە هەڕەشەیەکی ترسناکە لەسەر تەندوستی مرۆڤ و خۆشگوزەرانیان، و زیان دەگەیەنێت بە بنەماکانی ئابووریی و کۆمەڵایەتی و ڕۆشنبیری و ڕەوشت لەناو کۆمەڵگەدا، و بە مەبەستی پەیڕەوەکردنی ڕێسای زانستییانە لە چارەسەرکردنی ئەو کەسانەی ئالودەی مادده هۆشبەر و کارتێکارە عەقڵیەکانن، و بۆ پتەوکردنی هاوکاری نێودەوڵەتیی لەم بوارە، و بە مەبەستی ڕێگەنەدان بە چاندنی مادده هۆشبەرەکان یان ئەو ڕووەکانەی کارتێکاری عەقڵییان لێ دەردەهێنرێت یان سنوردارکردنیان وەك ئافاتێکی مەترسیدار کە هەڕەشە لە قەوارەی کۆمەڵگە دەکات، ودانانی سزای پێشگر بۆ ئەو کەسانەی دەیانچێنن یان بازرگانیان پێوە دەکەن، ئەم یاسایە دەرچوێندرا.

نێچیرڤان بارزانی

سەرۆکی هەرێمی کوردستان

هەولێر

٢٠٢٠/١٠/٦

خشتەکانی مادده هۆشبەرەکان

بەپێی تاکە پەیماننامەی نێو دوەڵەتی مادده هۆشبەرەکان لە ساڵی ١٩٦١

خشتەی یەکەم

ڕیزبەند	ناوی ماددەی هۆشبەر بە کوردی	ناوی کیمیایی/ ئاکار
١	ئەسیتۆرفین	ACETORPHINE 3-O-acetyltetrahydro-7α-(1-hydroxy-1-methylbutyl)-6,14-endo-ethenooripavine (derivative of thebaine)
٢	ئەسیتیل- ئەلفا- میتیل فنتانیل	ACETYL-ALPHA-METHYLFENTANYL N-[1-(α-methylphenethyl)-4-piperidyl] acetanilide
٣	ئەسیتیل فنتانیل	ACETYLFENTANIL N-phenyl-N-[1-(2-phenylethyl)-4-piperidinyl]acetamide
٤	ئەسیتیل میتادۆل	ACETYLMETHADOL 3-acetoxy-6-dimethylamino-4,4-diphenylheptane
٥	ئەکریل فنتانیل	ACRYLFENTANYL N-phenyl-N-[1-(2-phenylethyl)-piperidin-4-yl]prop-2-enamide
٦	فنتانیل	ALFENTANIL N-[1-[2-(4-ethyl-4,5-dihydro-5-oxo-1H-tetrazol-1-yl)ethyl]-4-(methoxymethyl)-4-piperidinyl]-N-phenylpropanamide
٧	ئەی ئێچ_٧٩٢١	AH-7921 3,4-dichloro-N-{[1-(dimethylamino)cyclohexyl]methyl}benzamide
٨	ئەلیلپرۆدین	ALLYLPRODINE 3-allyl-1-methyl-4-phenyl-4-propionoxypiperidine
٩	ئەلفاسیتیل میتادۆل	ALPHACETYLMETHADOL α-3-acetoxy-6-dimethylamino-4,4-diphenylheptane
١٠	ئەلفامیبرۆدین	ALPHAMEPRODINE α-3-ethyl-1-methyl-4-phenyl-4-propionoxypiperidine
١١	ئەلفامیتادۆل	ALPHAMETHADOL α-6-dimethylamino-4,4-diphenyl-3-heptanol
١٢	ئەلفا – میتیل فنتانیل	ALPHA-METHYLFENTANYL N-[1-(α-methylphenethyl)-4-piperidyl] propionanilide
١٣	ئەلفا - میتیل تیۆفنتانیل	ALPHA-METHYLTHIOFENTANYL N-[1-[1-methyl-2-(2-thienyl)ethyl]-4-piperidyl]propionanilide
١٤	ئەلفابرۆدین	ALPHAPRODINE α-1,3- dimethyl-4-phenyl-4-propionoxypiperidine
١٥	ئەنیلیریدین	ANILERIDINE 1-p-aminophenethyl-4-phenylpiperidine-4-carboxylic acid ethyl ester
١٦	بەنزیتیدین	BENZETHIDINE 1-(2-benzyloxyethyl)-4-phenylpiperidine-4-carboxylic acid ethylester
١٧	بەنزیل مۆرفین	BENZYLMORPHINE 3-benzylmorphine
١٨	بێتاسیتیل میتادۆل	BETACETYLMETHADOL β-3- acetoxy-6-dimethylamino-4,4-diphenylheptane
١٩	بێتا – هایدرۆکسی فنتانیل	BETA-HYDROXYFENTANYL N-[1-(β-hydroxyphenethyl)-4-piperidyl] propionanilide
٢٠	بێتا – هایدرۆکسی -٣- میتیل فنتانیل	BETA-HYDROXY-3- METHYLFENTANYL N-[1-(β- hydroxyphenethyl)-3-methyl-4- piperidyl] propionanilide

BETAMEPRODINE β-3-ethyl-1-methyl-4-phenyl-4-propionoxypiperidine	بێتامیبرۆدین	٢١
BETAMETHADOL β-6- dimethylamino-4,4-diphenyl-3-heptanol	بێتامیتادۆل	٢٢
BETAPRODINE β-1,3- dimethyl-4-phenyl-4-propionoxypiperidine	بێتابرۆدین	٢٣
BEZITRAMIDE 1-(3-cyano-3,3-diphenylpropyl)-4-(2-oxo-3-propionyl-1-benzimidazolinyl) piperidine	بێزیترامید	٢٤
BUTYRFENTANYL N-phenyl-N-[1-(2-phenylethyl)-4-piperidinyl]butanamide	بیوتیرفنتانیل	٢٥
CANNABIS and CANNABIS RESIN and EXTRACTS and TINCTURES OF CANNABIS The flowering or fruiting tops of the cannabis plant (resin not extracted) the separated resin , crude or purified, obtained from the cannabis plant	**رووەکی قەنب و راتینگی قەنب و هەڵێنجاو و بۆیەکانی قەنب** لقی ڕووەکی قەنب کە گوڵ یا بەری گرتووە (رایتینگی لێ دەرنەهاتووە) رایتینگی جیاکراوە, خاوەکەی یان پاککراوەکەی, کە لە ڕووەکی قەنب دەرهێنراوە	٢٦
CARFENTANYL Methyl 1-(2-phenylethyl)-4-[phenyl(propanoyl)amino]piperidine-4-carboxylate	کارفنتانیل	٢٧
CLONITAZENE 2-(p-chlorobenzyl)-1-diethylaminoethyl-5-nitrobenzimidazole	کلۆنیتازین	٢٨
COCA LEAF The leaf of the coca bush (plant material) except a leaf from which all ecgonine, cocaine and any other ecgonine alkaloids have been removed	**گەڵای کۆکا** گەڵای ڕووەکی کۆکا (مادده رووەکیەکە),جگە لەو گەڵایەی کە ئیکگۆنین و کۆکایین و هاوشێوە تفتەکانی دیکەی ئیکگۆنینی لێ دەرهێنراوە	٢٩
COCAINE Methyl ester of benzoylecgonine (an alkaloid found in coca leaves or prepared by synthesis from ecgonine)	**کۆکایین** ماددەیەکی نزیك تفتە کە لە گەڵای کۆکا هەیە یان بە شێوەی دەستکرد لە ئیکگۆنین ئامادە دەکرێ	٣٠
CODOXIME Dihydrocodeinone-6-carboxymethyloxime (derivate of morphine)	کۆدۆکسیم	٣١
CONCENTRATE OF POPPY STRAW The material arising when poppy straw has entered into a process for the concentration of its alkaloids when such material is made available in trade,(poppy straw : all parts (except the seeds) of the opium , after mowing)	**چڕکراوی پووشی خشخاش** ئەو ماددەی کە لە کاتی پرۆسەی چڕکردنەوەی پووشی خەشخاش بە دەست دێت بۆ دەست کەوتنی تفتی پووشەکە کە بۆ مەبەستی بازرگانی بەردەست دەکرێت (پووشی خەشخاش : هەموو بەشەکانی (جگە لە تۆوەکەی) ئەفیون, پاش بڕین)	٣٢
CYCLOPROPYLFENTANYL N-phenyl-N-[1-(2-phenylethyl)piperidine-4-yl] cyclopropanecarboxamide	سایکلۆپرۆپیل فنتانیل	٣٣
DESOMORPHINE Dihydrodesoxymorphine (derivative of morphine)	دیسۆمۆرفین	٣٤
DEXTROMORAMIDE (+)-4-[2-methyl-4-oxo-3,3-diphenyl-4-(1-pyrrolidinyl) butyl] morpholine(dextro-rotatory isomer of moramide)	دێکستڕۆمۆرامید	٣٥
DIAMPROMIDE N-[2-(methylphenethylamino)-propyl] propionanilide	دووەمی ئەمبرۆمید	٣٦
DIETHYLTHIAMBUTENE 3- diethylamino -1,1-di-(2′- thienyl)-1- butane	دووەمی ئیتیل تیامبۆتین	٣٧

DIFENOXIN 1-(3-cyano-3,3-diphenylpropyl)-4- phenylisonipecotic acid	دووەمی فینۆکسین	٣٨
DIHYDROETORPHINE 7,8-dihydro-7α-[1-(R)-hydroxy-1-methyl butyl]-6,14-endo-Ethanotetrahydrooripavine (derivative of etorphine)	دووەمی هایدرۆئیترۆفین	٣٩
DIHYDROMORPHINE (derivative of morphine)	دووەمی هایدرۆمۆرفین	٤٠
DIMENOXADOL 2-dimethylaminoethyl-1- ethoxy-1,1-diphenylacetate	دووەمی مینۆکسادۆل	٤١
DIMEPHEPTANOL 6-dimethylamino-4,4-diphenyl-3- heptanol	دووەمی میفبتانۆل	٤٢
DIMETHYLTHIAMBUTENE 3-dimethyl amino-1,1-di-(2′-thienyl)-1-butene	دووەمی میتیل تیامبۆتین	٤٣
DIOXAPHETYL BUTYRATE Ethyl-4-morpholino-2,2-diphenylbutyrate	دووووەمی بۆتیراتی ئۆکسافتیل	٤٤
DIPHENOXYLATE 1-(3-cyano -3,3-diphenylpropyl)-4-phenylpiperidine-4-carboxylic acid ethyl ester	دووەمی فینۆکسیلات	٤٥
DIPIPANONE 4,4-diphenyl-6-piperidine-3-heptanone	دووەمی پیپانۆن	٤٦
DROTEBANOL 3,4-dimethoxy-17-methylmorphinan-6β,14-diol	درۆتیپانۆل	٤٧
ECGONINE Its esters and derivatives which are convertible to ecgonine and Cocaine	ئێکگۆنین ئێستەرو جیاکراوەکانی کە دەتوانرێت بگۆردرێت بۆ ئێکگۆنین و کۆکایین	٤٨
ETHYL METHYL THIAMBUTENE 3-ethylmethylamino-١,1-di-(2′-thienyl)-1-butene	ئیتیل میتیل تیامبۆتین	٤٩
ETONITAZENE 1-diethylaminoethyl-2-p-ethoxybenzyl-5-nitrobenzimidazole	ئیتۆنیتازین	٥٠
ETORPHINE Tetrahydro-7α-(1-hydroxy-1-methylbutyl)-6,14-endo-ethenooripavine (derivative of thebaine)	ئیتۆرفین	٥١
ETOXERIDINE 1-[2-(2-hydroxyethoxy)-ethyl]-4-phenylpiperidine-4-carboxylic acid ethyl ester	ئیتۆکسیریدین	٥٢
FENTANYL 1-phenethyl -4-N-propionylanilinopiperidine	فنتانیل	٥٣
4-FLUOROISOBUTYRFENTANYL (4-FIBF,pFIBF) N-(4-fluorophenyl)-N-(1-phenetylpiperidin-4-yl)isobutyramide	٤-فلۆرۆ ئایزۆبیۆتیر فنتانیل	٥٤
FURANYLFENTANYL N-phenyl-N-[1-(2-phenylethyl)piperidin-4-yl]furan-2-carboxamide	فیورانیل فنتانیل	٥٥
FURETHIDINE 1-(2-tetrahydrofurfuryloxyethyl)-4-phenylpiperidine-4-carboxylic Acid ethyl ester	فۆریتیدین	٥٦
HEROIN Diacetylmorohine (derivative of morphine)	هێرۆین	٥٧
HYDROCODONE dihydrocodeinone (derivative of morphine)	هایدرۆکۆدۆن	٥٨
HYDROMORPHINOL 14-hydroxydihydromorphine (derivative of morphine)	هادیرۆمۆرفینۆل	٥٩

HYDROMORPHONE Dihydromorphinone(derivative of morphine)	هایدرۆمۆرفۆن	٦٠
HYDROXYPETHIDINE 4-m-hydroxyphenyl-1-methylpiperidine -4-carboxylic acid ethyl ester	هایدرۆکسی بیتیدین	٦١
ISOMETHADONE 6-dimethylamino-5- methyl-4,4-diphenyl-3-hexanone	ئایسۆمیتادۆن	٦٢
KETOBEMIDONE 4-m-hydroxyphenyl-1-methyl-4-propionylpiperidine	کیتۆبیمیدۆن	٦٣
LEVOMETHORPHAN (-)-3-methoxy-N-methylmorphinan	لیڤۆمیتۆرفان	٦٤
LEVOMORAMIDE (-)-4-[2-methyl-4-oxo-3,3-diphenyl-4-(1-pyrrolidinyl)butyl] Morpholine	لیڤۆمۆرامید	٦٥
LEVOPHENACYLMORPHAN (-)-3-hydroxy-N-phenacylmorphinan	لیڤۆ فیناسیل مۆرفان	٦٦
LEVORPHANOL (-)-3-hydroxy-N-methylmorphinan	لیڤۆرفانۆل	٦٧
METAZOCINE 2ʻ-hydroxy-2,5,9-trimethyl-6,7-benzomorphan	میتازۆسین	٦٨
METHADONE 6-dimethylamino-4,4-diphenyl-3-heptanone	میتادۆن	٦٩
METHADONE INTERMEDIATE 4-cyano-2-dimethylamino-4,4-diphenylbutane	نێوەندی میتادۆن	٧٠
METHOXYACETYLFENTANYL 2-Methoxy-N-phenyl-N-[1-(2-phenylethyl)piperidin-4-yl]acetamide	میتۆکسی ئەسیتیل فنتانیل	٧١
METHYL DESORPHENE 6-methyl-Δ^{6}-deoxymorphine (derivative of morphine)	میتیل دیسۆرفین	٧٢
METHYLDIHYDROMORPHINE 6-methyldihydromorphine(derivative of morphine)	میتیل دووەمی هایدرۆمۆرفین	٧٣
3-METHYLFENTANYL N-(3-methyl-1-phenethyl-4-piperidyl) propionanilide	٣- میتیل فنتانیل	٧٤
3-METHYL THIOFENTANYL N-[3-methyl -1-[2-(2-thienyl)ethyl]-4-piperidyl] propionanilide	٣- میتیل تیۆفنتانیل	٧٥
METOPON 5-methyldihydromorphinone (derivative of morphine)	میتۆپۆن	٧٦
MORAMIDE INTERMEDIATE 2-methyl-3-morpholino-1,1-diphenylpropane carboxylic acid	نێوەندی مۆرامید	٧٧
MORPHERIDINE 1-(2-morpholinoethyl)-4- phenyl piperidine -4-carboxylic acid ethyl ester	مۆرفیریدین	٧٨
MORPHINE The principal alkaloid of opium and of opium poppy	مۆرفین ماددەی نزیک تفتی سەرەکی ئەفیون و خشخاشی ئەفیون	٧٩
MORPHINE METHOBROMIDE and other PENTAVALENT NITROGEN MORPHINE derivatives including in particular the morphine -N-oxide derivatives , one of which is codeine -N-oxide	میتۆبرۆمیدی مۆرفین وجیاکراوەکانی تری مۆرفین کە نایترۆجینی پێنجی هەیە، بە تایبەتی جیاکراوەکانی ئۆکسیدی نایترۆجینی مۆرفین، لەویش ئۆکسیدی نایترۆجینی کۆدایین	٨٠
MORPHINE -N-OXIDE (derivative of morphine)	ئەکسیدی نیترۆجینی مۆرفین	٨١

MPPP 1-methyl-4- phenyl-4- piperidinol propionate (ester)	ئێم پی پی پی	٨٢
MT-45 1-cyclohexyl-4-(1,2-diphenylethyl)piperazine	ئێم تی-٤٥	٨٣
MYROPHINE Myristylbenzylmorphine (derivative of morphine)	میرۆفین	٨٤
NICOMORPHINE 3,6-dinicotinylmorphine (derivative of morphine)	نیکۆمۆرفین	٨٥
NORACYMETHADOL (±)-α-3-acetoxy-6-methylamino-4,4-diphenylheptane	نۆراسیمیتادۆل	٨٦
NORLEVORPHANOL (-)-3-hydroxymorphinan	نۆرلیڤۆرفانۆل	٨٧
NORMETHADONE 6-dimethylamino-4,4-diphenyl-3-hexanone	نۆرمیتادۆن	٨٨
NORMORPHINE demethylmorphine(derivate of morphine)	نۆرمۆرفین	٨٩
NORPIPANONE 4,4-diphenyl-6-piperidino-3-hexanone	نۆرپیپانۆن	٩٠
OCFENTANYL N-(2-fluorophenyl)-2-methoxy-N-[1-(2-phenylethyl)piperidin-4-yl] acetamide	ئۆکفنتانیل	٩١
OPIUM The coagulated juice of the opium poppy (plant species papaver somniferum L.)	ئەفیۆن گـــــیراوەی چـــــڕکراوی خەشخاشـــــی ئەفیون(رووەکی جۆری خەشخاشی خـەوهێن Papaversomniferum L.)	٩٢
ORIPAVINE 3-O-demethylthebaine	ئۆریبافین	٩٣
ORTHOFLUOROFENTANYL N-(2-fluorophenyl)-N-[1-(2-phenylethyl)piperidin-4-yl]propanamide	ئۆرتۆفلۆرۆفنتانیل	٩٤
OXYCODONE 14-hydroxydihydrocodeinone (derivate of morphine)	ئۆکسیکۆدۆن	٩٥
OXYMORPHONE 14-hydroxydihydromorphinone (derivate of morphine)	ئۆکسیمۆرفۆن	٩٦
PARA-FLUOROFENTANYL 4-fluoro-N-(1-phenethyl-4-piperidyl) propionanilide	پارا – فلۆرۆفنتانیل	٩٧
PEPAP 1-phenethyl-4-phenyl-4-piperidinol actate (ester)	پیپاپ	٩٨
PETHIDINE 1-mythel-4-phenylpiperidine-4- carboxylic acid ethyl ester	پێتیدین	٩٩
PETHIDINE INTERMEDIATE A 4-cyano-1-methyl-4-phenylpiperidine	نێوەندی بیتیدین أ	١٠٠
PETHIDINE INTERMEDIATE B 4-phenylpiperidine -4- carboxylic acid ethyl ester	نێوەندی بیتیدین ب	١٠١
PETHIDINE INTERMEDIATE C 1-methyl-4-phenylpiperidine-4-carboxylic acid	نێوەندی بیتیدین ج	١٠٢
PHENADOXONE 6-morpholino-4,4-diphenyl-3-heptanone	فینادۆکسۆن	١٠٣
PHENAMPROMIDE N-(1-methyl-2-piperidinoethyl) propionanilide	فینامبرۆمید	١٠٤
PHENAZOCINE 2'-hydroxy-5,9-dimethyl-2-phenethyl-6,7-benzomorphan	فینازۆسین	١٠٥

PHENOMORPHAN 3-hydroxy-N-phenethylmorphinan	فینۆمۆرفان	١٠٦
PHENOPERIDINE 1-(3-hydroxy-3-phenylpropyl)-4-phenylpiperidine -4-carboxylic acid ethyl ester	فینۆپیریدین	١٠٧
PIMINODINE 4-phenyl-1-(3-phenylaminopropyl) piperidine -4-carboxylic acid ethyl ester	پیمینۆدین	١٠٨
PIRITRAMIDE 1-(3-cyano-3,3-diphenylpropyl)-4-(1-piperidino)piperidine-4-carboxylic acid amide	پیریترامید	١٠٩
PROHEPTAZINE 1,3-dimethyl-4-phenyl-4- propionoxyazacycloheptane	پرۆهبتازین	١١٠
PROPERIDINE 1-methyl-4-phenylpiperidine-4- carboxylic acid isopropyl ester	پرۆپیریدین	١١١
RACEMETHORPHAN (±)-3-methoxy-N-methylmorphinan	راسیمیتۆرفان	١١٢
RACEMORAMIDE (±)-4-[2-methyl-4-oxo-3,3-diphenyl-4-(1-pyrrolidinyl) butyl] Morpholine	راسیمۆرامید	١١٣
RACEMORPHAN (±)-3-hydroxy-N-methylmorphinan	راسیمۆرفان	١١٤
REMIFENTANIL 1-(2-methoxycarbonylethyl)-4-(phenylpropionylamino)- piperidine-4- carboxylic acid methyl ester	ریمیفنتانیل	١١٥
SUFENTANIL N-[4-(methoxymethyl)-1-[2-(2-thienyl)ethyl]-4-piperidyl] Propionanilide	سۆفنتانیل	١١٦
TETRAHYDROFURANYL FENTANYL THF-F N-phenyl-N-[1-(2-phenylethyl)piperidin-4-yl]tetrahydrofuran-2-carboxamide	تێتراهایدرۆفیورانیل فنتانیل تی ئێچ ئێف-ئێف	١١٧
THEBACON Acetyldihydrocodeinone (acetylated enol form of hydrocodone)	تیباکۆن	١١٨
THEBAINE (an alkaloid of opium ;also found in papaver bracteatum)	تیبابین یەکێکە لە لێکچووی تفتی ئەفیون. و لە خەشخاشی قەنبیش هەیە	١١٩
THIOFENTANYL N-[1-[2-(2-theinyl) ethyl]-4-piperidyl] propionanilide	تیۆفنتانیل	١٢٠
TILIDINE (±)-ethyl-trans-2-(dimethylamino)-1-phenyl-3-cyclohexene-1- Carboxylate	تیلیدین	١٢١
TRIMEPERIDINE 1,2,5-trimethyl-4-phenyl-4-propionoxypiperidine	سێیەمی میپیریدین	١٢٢
U-47700 3,4-dichloro-N-(2-dimethylamino-cyclohexyl)-N-methyl-benzamide	یو-٤٧٧٠٠	١٢٣

خشتەی دووەم

ناوی کیمیایی/ ئاکار	ناوی ماددەی هۆشبەر بە کوردی	ڕیزبەند
ACETYLDIHYDROCODEINE (derivative of codein)	ئەسیتیلی دووەم هایدرۆکۆداین	١
CODEINE 3-methylmorphine (derivate of morphine ,alkaloid contained in opium& poppy straw)	کۆداین	٢
DEXTROPROPOXYPHENE α-(+)-4-dimethylamino-1,2-diphenyl-3-methyl-2-butanol propionate	دێکسترۆپرۆپۆکسیفین	٣
DIHYDROCODEINE (derivative of morphine)	دووەمی هایدرۆکۆداین	٤
ETHYLMORPHINE 3-ethylmorphine (derivative of morphine)	ئیتیل مۆرفین	٥
NICOCODINE 6-nicotinylcodeine(derivative of morphine)	نیکۆکۆداین	٦
NICODICODINE 6-nicotinyldihydrocodeine (derivative of morphine)	نیکۆ دیکۆداین	٧
NORCODEINE N-demethylcodeine (derivative of morphine)	نۆرکۆداین	٨
PHOLCODINE morpholinylethylmorphine(derivative of morphine)	فۆلکۆداین	٩
PROPIRAM N-(1-methyl-2-piperidinoethyl)-N-2-pyridylpropionamide	پرۆپیرام	١٠

خشتەی سێیەم

ناوی کیمیایی/ ئاکار	ناوی ماددەی هۆشبەر بەکوردی	ڕیزبەند
ACETORPHINE 3-O- acetyltetrahydro-7α- (1-hydroxy-1-methylbutyl)-6,14-endo-ethenooripavine (derivative of thebaine)	ئەسیتۆرفین	١
ACETYL-ALPHA-METHYLFENTANYL N-[1-(α-methylphenethyl-4-piperidyl] acetanilide	ئەسیتیل - ئەلفا- میتیل فنتانیل	٢
ACETYLFENTANIL N-phenyl-N-[1-(2-phenylethyl)-4-piperidinyl]acetamide	ئەسیتیل فنتانیل	٣
ALPHA-METHYLFENTANYL N-[1-(α- methylphenethyl)-4-piperidyl] propionanilide	ئەلفا-میتیل فنتانیل	٤
ALPHA-METHYLTHIOFENTANYL N-[1-[١-methyl-2-(2-thienyl) ethyl]-4-piperidyl] propionanilide	ئەلفا-میتیل تیوفنتانیل	٥
BETA-HYDROXYFENTANYL N-[1-(β-hydroxyphenethyl)-4-piperidyl] propionanilide	بێتا-هایدرۆکسی فنتانیل	٦
BETA-HYDROXY-3-METHYLFENTANYL N-[1-(β-hydroxyphenethyl)-3-methyl-4-piperidyl] propionanilide	بێتا-هایدرۆکسی -٣- میتیل فنتانیل	٧

CANNABIS AND CANNABIS RESIN The flowering or fruiting tops of the cannabis plant (resin not extracted) the separated resin ,crude or purified ,obtained from the cannabis plant	قەنب و راتینگی قەنب لقی ڕووەکی قەنب کە گوڵ یا بەری گرتووە(ئەوەی راتینگی لێ دەرنەهاتووە) راتینگی جیاکراوە، خاوەکەی یان پاککراوەکەی، کە لە ڕووەکی قەنب دەرهێنراوە	٨
CARFENTANYL Methyl 1-(2-phenylethyl)-4-[phenyl(propanoyl)amino]piperidine-4-carboxylate	کارفنتانیل	٩
DESOMORPHINE Dihydrodesoxymorphine (derivative of morphine)	دیسۆمۆرفین	١٠
ETORPHINE tetrahydro-7α-(1-hydroxy-1-methylbutyl)-6,14-endo-ethenooripavine	ئیتۆرفین	١١
HEROIN Diacetylmorphine (derivative of morphine)	هیرۆین	١٢
KETOBEMIDONE 4-m-hydroxyphenyl-1-methly-4-propionylpiperidine	کیتۆبیمیدۆن	١٣
3-METHYLFENTANYL N-(3-methyl-1-phenethyl-4-piperidyl) propionanilide	٣- میتیل فنتانیل	١٤
3-METHYL THIOFENTANYL N-[3-methyl-1-[2-(2-thienyl)ethyl]-4-piperidyl] propionanilide	٣- میتیل تیوفنتانیل	١٥
MPPP 1-methyl-4-phenyl-4- piperidinol propionate (ester)	ئێم پی پی پی	١٦
PARA-FLUOROFENTANYL 4-fluoro-N-(1-phenethyl-4-piperidyl) propionanilide	پارا-فلۆروفنتانیل	١٧
PEPAP 1-phenethyl-4-phenyl-4-piperidinol acetate (ester)	پیپاپ	١٨
THIOFENTANYL N-[1-[2-(thienyl) ethyl]-4-piperidyl] propionanilide	تیۆفنتانیل	١٩

خشتەی چوارەم

گیراوەکانی ئەو ماددە هۆشبەرانەی بەدەرن لە حوکمەکان

گیراوەکان:

١- ئاسیتیلی دووەم هایدرۆکۆدیین

کۆدیین

دووەمی هایدرۆکۆداییین

ئایتیلی مۆرفین

نیکۆکۆداییین

نیکۆدیکۆداییین

نۆرکۆداییین

فۆلکۆداییین

کاتێك دەبێتە پێکهاتە لەگەڵ پێکهاتەیەکی دیکە یان زیاتر و بڕی مادده هۆشبەرەکە لە یەکەی بڕی وەرگیراو (الجرعة) زیاتر نەبێت لە (١٠٠) ملیگرام و چڕییەکەی زیاتر نەبێت لە (٢,٥) لە سەد لەو گیراوانەی پارچە نەکراون.

٢- پرۆپیرام: ئەو پرۆپیرامەی زیاتر لە ١٠٠ ملیگرام لە پرۆپیرام لە یەکەکەی وەرگیراو (الجرعة) لەخۆ ناگرێت، کە بەلای کەم لەگەڵ بڕێکی هاوشێوەی میتیلسلیۆلۆز بۆتە پێکهاتە.

٣- دکسترۆپرۆپۆکسیفین: ئەو دکسترۆپرۆپۆکسیفینەی لە رێگەی دەم بەکاردێت کە زیاتر لە (١٣٥) ملیگرام لە قاعیدەی دکسترۆپرۆپۆکسیفین لە یەك بڕی وەرگیراو (الجرعة) لەخۆ ناگرێت و چڕییەکەی زیاتر نییە لە (٢,٥) لە سەد لە گیراوە پارچەکراوەکان، بەو مەرجەی ئەم گیراوانە ئەو ماددەیەی ملکەچە بۆ چاودێریکردن بەپێی رێککەوتننامەی کارتێکارە عەقلییەکانی ساڵی ١٩٧١ لەخۆ نەگرن.

٤- کۆکایین: ئەو کۆکایینەی رێژەی کۆکایین تیایدا زیاتر نەبێت لە (٠,١) لە سەد کە وەك قاعیدەی کۆکایین هەژمار کرابێت، لەگەڵ ئەو ئەفیۆن یان مۆرفینەی رێژەی مۆرفین تیایدا زیاتر نەبێت لە (٠,٢) لە سەد کە وەك قاعیدەی مۆرفین نائاویی هەژمار کرابێت، کە پێکهاتەیە لەگەڵ یەك پێکهاتەی دیکە یان زیاتر بەشێوەیەك رێگەنادات مادده هۆشبەرەکەی لێ وەرگیرێتەوە بە ئامرازی بەردەست بە ئاسانی یان بەرێژەیەك تەندروستی گشتی بخاتە مەترسی.

٥- دووەمی فینۆکسین: ئەو دووەمی فینۆکسینەی لە یەکەی وەرگیراو (الجرعة) زیاتر لە (٠,٥) ملگرام لە دووەمی فینۆکسین لەخۆ ناگرێت و بڕێك لە سۆلفاتی ئەترۆبینی تێدایە کە هاوتایە لەگەڵ بڕێك کەمتر نەبێت لە (٥) لەسەد لە وەرگیراو (جرعة) دووەمی فینۆکسین.

٦- دووەمی فینۆکسیلات: ئەو دووەمی فینۆکسیلاتەی لە یەکەی وەرگیراو (الجرعة) زیاتر لە (٢,٥) ملیگرام لە دووەمی فینۆکسیلات لەخۆ نەگرێت، کە وەك قاعیدە هەژمار کرابێت، و بڕێك لە سۆلفاتی ئەترۆبین لەخۆ دەگرێت کە هاوتایە لەگەڵ ئەو بڕەی کەمتر نەبێت لە (١)لەسەد لە وەرگیراو (جرعة)ی دووەمی فینۆکسیلات.

٧- تۆزی پێکهاتەی ئەبیکاك و ئەفیۆن : (١٠) لە سەد ئەفیۆن وەك تۆز، و (١٠) لەسەد رەگی ئەبیکاك کە کراوەتە تۆز و بەباشی تێکەڵ کراوە لەگەڵ (٨٠)لەسەد لە پێکهاتەی هەر تۆزێکی دیکە کە ماددەی هۆشبەر لەخۆ نەگرێت.

٨- ئەو گیراوانەی وەکیەکن لەگەڵ هەر شێوازێك لەو شێوازانەی لەم خشتەیەدا هاتوون و تێکەڵکردنی ئەم گیراوانە لەگەڵ هەر ماددەیەکی دیکە کە ماددەی هۆشبەر لەخۆ نەگرێت.

خشتەکانی کارتێکارە عەقلییەکان

بە پێی پەیمانامەی نێو دەوڵەتی کارتێکارە عەقڵیەکان لە ساڵی ١٩٧١

خشتەی پێنجەم

ڕیزبەند	ناوی کارتێکاری عەقڵی بەکوردی	ناوی کیمیایی/ ئاکار
١	برۆلامفیتامین	BROLAMFETAMINE DOB (±)-4-bromo-2,5-dimethoxy-α-methylphenethelamine
٢	کاتینۆن	CATHINONE (-)-(S)- 2-aminopropiophenone
٣	دی ئی تی	DET 3-[2-(diethylamino)ethyl]indole
٤	دی ئێم ئەی	DMA (±)-2,5-dimethoxy-α-methylphenethylamine
٥	دی ئێم ئێچ پی	DMHP 3-(1,2-dimethylheptyl)-7,8,9,10- tetrahydro-6,6,9- trimethyl-6H-dibenzo[b,d]pyran-1-ol
٦	دی ئێم تی	DMT 3-[2-(dimethylamino) ethyl]indole
٧	دی ئۆ ئی تی	DOET (±)-4-ethyl-2,5-dimethoxy-α-methylphenethylamine
٨	ئیتیسیکلیدین	ETICYCLIDINE PCE N-ethyl-1-phenylcyclohexylamine
٩	ئیتریپتامین	ETRYPTAMINE 3-(2-aminobutyl) indole
١٠	ئێن-هایدرۆکسی ئێم دی ئەی	N-HYDROXY MDA (±)-N[α-methyl-3,4-(methylenedioxy)phenethyl] Hydroxylamine
١١	(+)-لیسرجید ئێڵ ئێس دی, ئێڵ ئێس دی-٢٥	(+)-LYSERGIDE LSD, LSD-25 9,10-didehydroN,N-diethyl-6-methylergoline-8β-carboxamide
١٢	ئێم دی ئی, ئێن-ئیتیل, ئێم دی ئەی	MDE,N-ETHYL MDA (±)N-ethyl-α-methyl-3,4-(methylenedioxy) phenethylamine
١٣	ئێم دی ئێم ئەی	MDMA (±)-N,α-dimethyl-3,4-(methylenedioxy) phenethylamine
١٤	میسکالین	Mescaline 3,4,5-trimethoxyphenethylamine
١٥	میتکاتینۆن	Methcathinone 2-(methylamino)-1-phenylpropan-1-one
١٦	٤- میتیل ئەمینۆریکس	4-methylaminorex (±)-cis-2-amino-4-methyl-5-phenyl -2-oxazoline
١٧	ئێم ئێم دی ئەی	MMDA 5-methoxy-α-methyl-3,4-(methylenedioxy) phenethylamine
١٨	٤-ئێم تی ئەی	4-MTA α-methyl-4-methylthiophenethylamine

2C-B-NBOMe 2-(4-bromo-2,5-dimethoxyphenyl)-N-(2-methoxybenzyl) ethanamine	٢سی-بی-ئێن بی ئۆ ئێم ئی	١٩
2C-C-NBOMe 2-(4-chloro-2,5-dimethoxyphenyl)-N-(2-methoxybenzyl) ethanamine	٢سی-سی-ئێن بی ئۆ ئێم ئی	٢٠
2C-I-NBOMe 2-(4-iodo-2,5-dimethoxyphenyl)-N-(2-methoxybenzyl) ethanamine	٢سی-ئای-ئێن بی ئۆ ئێم ئی	٢١
Parahexyl 3-hexyl-7,8,9,10-tetrahydro-6,6,9-trimethyl-6H-dibenzo [b,d]pyran-1-ol	پاراهێکسیل	٢٢
PMA p-methoxy-α-methylphenethylamine	پی ئێم ئەی	٢٣
PMMA para-methoxymethylamphetamine	پارامێتۆکسی میتیل ئەمفیتامین	٢٤
Psilotsin, Psilocine 3-[2-(dimethylamino)ethyl]indol-4-ol	بسیلۆسین، بسیلۆتسین	٢٥
PSILOCYBINE 3-[2-(dimethylamino)ethyl]indol-4-yl dihydrogen phosphate	بسیلۆسیبین	٢٦
ROLICYCLIDINE PHP,PCPY 1-(1-phenylcyclohexyl) pyrrolidine	رۆلیسیکلیدین	٢٧
STP,DOM 2,5 dimethoxy-α-,4-dimethylphenethylamine	ئێس تی پی, دی ئۆ ئێم	٢٨
TENAMFETAMINE MDA α-methyl-3,4-methylenedioxy)phenethylamine	تینامفیتامین	٢٩
TENOCYCLIDINE 1-[1-(2-thienyl) cyclohexyl] piperidine	تینۆسیکلیدین تی سی پی	٣٠
Tetrahydrocannabinol, the following isomers and their stereochemical variants 7,8,9,10-tetrahydro-6,6,9-trimethyl-3-pentyl-6H dibenzo [b,d]pyran-1-ol (9R,10aR)-8,9,10,10a-tetrahydro-6,6,9-trimethyl-3-pentyl-6H-dibenzo[b,d]pyran-1-ol (6aR,9R,10aR)-6a,9,10,10a-tetrahydro-6,6,9-trimethyl-3-Pentyl-6H-dibenzo[b,d]pyran-1-ol (6aR ,10aR)-6a,7,10,10a-tetrahydro-6,6,9-trimethyl-3-pentyl-6H-dibenzo[b,d]pyran-1-o1 6a,7,8,9-tetrahydro-6,6,9-trimethyl-3-pentyl-6H-dibenzo[b,d]pyran-1-ol (6aR,10aR)-6a,7,8,9,10,10a-hexahydro-6,6-dimethyl-9-methylene3-pentyl-6H-dibenzo[b,d]pyran-1-ol	تێتراهایدرۆکانابینۆل، و ئەو ئایسۆمیراتانەی خوارەوە لەگەڵ جێگرەوە کیمیاییە بەتاڵەکانیشیان:	٣١
TMA (±)-3,4,5-trimethoxy-α-methylphenethylamine	تی ئێم ئەی	٣٢

خشتەی شەشەم

ڕیزبەند	ناوی کارتێکاری عەقڵی بە کوردی	ناوی کیمیایی/ئاکار
١	ئەی بی- سی ئێچ ئێم ئای ئێن ئەی سی ئەی	AB-CHMINACA N-[(2S)-1-amino-3-methyl-oxobutan-2-yl]-1-(cyclohexylmethyl)-1H-indazole-3-carboxamide
٢	ئەی دی بی- سی ئێچ ئێم ئای ئێن ئەی سی ئەی	AB-CHMINACA (MAB-CHMINACA) N-[(2S)-1-amino-3,3-dimethyl-1-oxobutan-2-yl]-1-(cyclohexylmethyl)-1H-indazole-3-carboxamide
٣	٥ئێف-ئەی دی بی/٥ئێف-ئێم دی ئێم بی- پی ئای ئێن ئەی سی ئەی	5F-ADB/5F-MDMB-PINACA Methyl(2S)-2-{[1-(fluoropentyl)-1H-indazole-3-carbonyl]amino}-3,3-dimethylbutanoate
٤	ئەی بی-پی ئای ئێن ئەی سی ئەی	AB-PINACA N-[(2S)-1-amino-3-methyl-1-oxobutan-2-yl]-1-pentyl-1H-indazole-3-carboxamide
٥	ئەی ئێم-٢٢٠١ (جەی دەبلیو ئێچ-٢٢٠١)	AM-2201 (JWH-2201) [1-(5-fluoropentyl)-1H-indol-3-yl](naphthalene-1-yl)methanone
٦	ئەمفیتامین	AMFETAMINE, amphetamine (±) -α-methylphenethylamine
٧	ئەمینیبتین	AMINEPTINE 7-[(10,11-dihydro- 5H-dibenzo [α,d]cyclohepten-5-yl)amino] heptanoic acid
٨	٥ئێف-ئەی پی ئای ئێن ئەی سی ئەی (٥ئێف-ئەی کەی بی-٤٨)	5F-APINACA (5F-AKB-48)
٩	ئێن-بێنزایل پیپرازین	BENZYLPIPERAZINE (BZP) 1-benzylpiperazine
١٠	ئێن-ئیتیل نۆرپێنتینۆل	N-ETHYLNORPENTYLONE 1-(2H-1,3-benzodioxol-5-yl)-2-(ethylamino)pentan-1-one
١١	٢سی-بی	2C-B 4-bromo-2,5-dimethoxyphenethylamine
١٢	سی یو ئێم وای ئێل-٤ سی ئێن-بی ئای ئێن ئەی سی ئەی	CUMYL-4CN-BINACA 1-(4-cyanobutyl)-N-(2-phenylpropan-2-yl)-1H-indazole-3-carboxamide
١٣	دێکسامفیتامین	DEXAMFETAMINE ,dexamphetamine (+)-α-methylphenethylamine
١٤	درۆنابینۆل دەلتا -٩-تێتراهایدرۆکانابینۆل و جێگرەوە کیمابیە بەتاڵەکانی	DRONABINOL delta-9-tetrahydrocannabinol and its stereochemical variants (6αR,10αR)-6α,7,8,10α-tetrahydro-6,6,9-trimethyl -3-pentyl-6H-dibenzo [b,d]pyran-1-ol
١٥	ئیتیلۆن	ETHYLON
١٦	فێنێداتی ئیتیل	ETHYLPHENIDATE
١٧	فینیتیلین	FENETYLLINE 7-[2-[(α-methylphenethyl)amino]ethyl] theophylline
١٨	ئێف یو بی-ئەی ئێم بی (ئێم ئێم بی-ئێف یو بی ئای ئێن ئەی سی ئەی. ئەی ئێم بی- ئێف یو ئێم ئای ئێن ئەی سی ئەی)	FUB-AMB (MMB-FUBINACA.AMB-FUMINACA) Methyl(2S)-2-({1-[4-fluorophenyl]methyl-1H-indazole-3-carbonyl}amino)-3-methylbutanoate

ADB-FUBINACA N-[(2S)-1-amino-3,3-dimethyl-1-oxobutan-2-yl]-1-[(4-fluorophenyl)methyl]-1H-indazole-3-carboxamide	ئەی دی بی-ئێف یو بی ئای ئێن ئەی سی ئەی	١٩
٤-HYDROXYBUTIRIC ACID (GHB) γ-hydroxybutyricacid	٤-ترشی هایدرۆکسی بیوتار	٢٠
4-FA 1-(4-fluorophenyl)propan-2-amine	٤-فلۆرۆ ئەمفیتامین	٢١
JWH-018 (AM-678) Naphthalene-1-yl(1-pentyl-1H-indol-3-yl)methanone	جەی دەبلیو ئێچ-٠١٨	٢٢
KHAT Catha edulis	قات	٢٣
LEVAMFETAMINE , levamphetamine (-)-(R)-α-methylphenethylamine (amphetamine)(-)isomer	لیڤامفیتامین	٢٤
MDPV (R/S)-1-(Benzo[d][1,3]dioxol-5-yl)-2-(pyrrolidin-1-yl)pentan-1-one	٣،٤-میتیلین دایۆکسی پایرۆڤالیرۆن	٢٥
Levomethamphetamine (-)-N,α-dimethylphenethylamine	لیڤۆمیتامفیتامین	٢٦
MECLOQUALONE 3-(o- chlorophenyl)-2-methyl-4(3H)-Quinazolinone	میکلۆکوالۆن	٢٧
MEPHEDRONE (RS)-2-methylamino-1-(4-methylphenyl)propan-1-one	میفیدرۆن (٤-میتیل میتکاتینۆن)	٢٨
METAMFETAMINE , Methamphetamine (+)-(S)-N, α-dimethylphenethylamine	میتامفیتامین	٢٩
METHYLAMPHETAMINE (ئەوەی لە حەبەکانی ئەلکابتاکۆن دایە، zero –one، و بلورەکانی ئەو ماددەیە لەنێوخۆ بە شیشە ناسراوە)	میتیل ئەمفیتامین	٣٠
METAMFETAMINE RACEMATE methamphetamine, racemate (±)-N,α- dimethylphenethylamine	راسیمات میتامفیتامین	٣١
METHAQUALONE 2-methyl-3-o-tolyl-4(3H)-quinazolinone	میتاکۆالۆن	٣٢
MPA	میتۆپرۆپامین	٣٣
MXE 2-(3-methoxyphenyl)-2-(ethylamino)-cyclohexanone	میتۆکسیتامین	٣٤
4-MEC	٤-میتیل ئیتکاتینۆن	٣٥
METHYLONE (RS)-2-methylamino-1-(3,4-methylenedioxyphenyl)propan-1-one	میتیلۆن	٣٦
METHYLPHENIDATE methyl α-phenyl-2-piperidine acetate	فینیداتی میتیل	٣٧
5F-PB-22 Quinolin-8-yl 1-(5-fluoropentyl)-1H-indole-3-carboxylate	٥ئێف-پی بی-٢٢	٣٨
PENTEDRONE	پێنتێدرۆن	٣٩
PHENCYCLIDINE, PCP 1-(1-phenylcyclohexyl)piperidine	فینسیکلیدین	٤٠
PHENMETRAZINE 3-methyl-2-phenylmorpholine	فینمیترازین	٤١
α-PYRROLIDINOVALEROPHENONE (α-PVP)	ئەلفا-پایرۆلیدینۆڤالیرۆفینۆن	٤٢
para-methyl-4-methylaminorex	(٤،٤'-دی ئێم ئەی ئار) ٤،٤ 'پارا-میتیل-٤-میتیل ئەمینۆرێکس, ٤،٤ 'دوانی-میتیل-ئەمینۆرێکس	٤٣

SECOBARBITAL 5-allyl-5-(1-methylbutyl)barbituric acid	سیکۆباربیتال	٤٤
UR-144 (1-pentyl-1H-indol-3-yl)(2,2,3,3-tetramethylcyclopropoyl) methanone	یو ئار-١٤٤	٤٥
XLR-11	ئێکس ئێڵ ئار-١١	٤٦
ZIPEPROL α-(α-methoxybenzyl)-4-(β-methoxyphenethyl) -1-piperazineethanol	زیبیرۆل	٤٧

خشتەی حەوتەم

ناوی کیمیایی/ئاکار	ناوی کارتێکاری عەقڵی بە کوردی	ڕیزبەند
AMOBARBITAL 5-ethyl-5-isopentylbarbituric acid	ئامۆباربیتال	١
BUPRENORPHINE 21-cyclopropyl-7-α-[(S)-1-hydroxy-1,2,2-trimethylpropyl]-6,14-endo-ethano-6,7,8,14-tetrahydrooripavine	بۆبرینۆرفین	٢
BUTALBITAL 5-allyl-5-isobutylbarbituric acid	بۆتالبیتال	٣
CATHINE (+)-Norpseudoephedrine (+)-(S)-α-[(S)-1-aminoethyl]benzyl alcohol	کاتین (+) –نۆربسۆدۆایفیدرین	٤
CYCLOBARBITAL 5-(1-cyclohexen-1-yl)-5-ethylbarbituricacid	سیکلۆباربیتال	٥
FLUNITRAZEPAM 5-(o-fluorophenyl)-1,3-dihydro-1-methyl-7-nitro-2H-1,4-benzodiazepin-2-one	فلۆنیترازیبام	٦
GLUTETHIMIDE 2-ethyl-2-phenylglutarimide	گلۆتیتیمید	٧
PENTAZOCINE (2R*,6R*,11R*)-1,2,3,4,5,6-hexahydro-6,11-dimethyl-3-(3-methyl-2-butenyl)-2,6-methano-3-benzazocin-8-ol	پێنتازۆسین	٨
PENTOBARBITAL 5-ethyl-5-(1-methylbutyl) barbituric acid	بنتۆباربیتال	٩

خشتەی هەشتەم

ناوی کیمیایی/ئاکار	ناوی کارتێکاری عەقڵی بەکوردی	ڕیزبەند
ALLOBARBITAL 5,5-diallylbarbituric acid	ئەلۆباربیتال	١
ALPRAZOLAM 8-chloro-1-methyl-6-phenyl-4H-s-triazolo[4,3-α][1,4]benzodiazepine	ئەلبرازۆلام	٢
AMFEPRAMONE, Diethylpropion 2-(diethylamino)propiophenone	ئەمفیپرامۆن دووەمی برۆبین ئەیتیل	٣
AMINOREX 2-amino-5-phenyl-2-oxazoline	ئەمینۆرکس	٤
BARBITAL 5,5-diethylbarbituric acid	باربیتال	٥
BENZFETAMINE, benzphetamine N-benzyl-N,α-dimethylphenethylamine	بێنزفیتامین	٦
BENZHEXOL (کە لە ناوخۆدا ناسراوە بە ئەرتین یان بارکیزۆل)	بێنز هیکسۆل	٧
BROMAZEPAM 7-bromo-1,3-dihydro-5-(2-pyridyl)-2H-1,4-benzodiazepin-2-one	برۆمازیبام	٨
BROTIZOLAM 2-bromo-4-(o-chlorophenyl)-9-methyl-6H-thieno[3,2-f]-s-triazolo [4,3-α][1,4]Diazepine	برۆتیزۆلام	٩
BUTOBARBITAL, butobarbital 5-butyl-5-ethylbarbituricacid	بۆتۆباربیتال	١٠
CAMAZEPAM 7-chloro-1,3-dihydro-3-hydroxy-1-methyl-5-phenyl-2H-1,4-benzodiazepin-2-one dimethylcarbamate (ester)	کامازیبام	١١
CHLORDIAZEPOXIDE 7-chloro-2-(methylamino)-5-phenyl-3H-1,4-benzodiazepine-4-oxide	کلۆردیازیپۆکساید	١٢
CLOBAZAM 7-chloro-1-methyl-5-phenyl-1H- 1,5-benzodiazepine-2,4(3H,5H)-dione	کلۆبازام	١٣
CLONAZEPAM 5-(o-chlorophenyl)-1,3-dihydro-7-nitro-2H-1,4-benzodiazepin-2-one	کلۆنازیبام	١٤
CLORAZEPATE 7-chloro-2,3-dihydro-2-oxo-5-phenyl-1H-1,4-benzodiazepine-3-carboxylic acid	کلۆرازیپات	١٥
CLOTIAZEPAM 5-(o-chlorophenyl)-7-ethyl-1,3-dihydro-١-methyl-2H-thieno[2,3-e]-1,4-diazepin-2-one	کلۆتیازیبام	١٦
CLOXAZOLAM 10-chloro-11b-(o-chlorophenyl)-2,3,7,11b-tetrahydro-oxazolo-[3,2-d][1,4]benzodiazepine-6(5H)-one	کلۆکسازۆلام	١٧
DELORAZEPAM 7-chloro-5-(o-chlorophenyl)-1,3-dihydro-2H-1,4-benzodiazepin-2-one	دیلۆرازیبام	١٨
DIAZEPAM 7-chloro-1,3-dihydro-1-methyl-5-phenyl-2H-1,4-benzodiazepin-2-one	دیازیپام	١٩
ESTAZOLAM 8-chloro-6-phenyl-4H-s-triazolo[4,3-α][1,4]benzodiazepine	ئیستازۆلام	٢٠

ETHCHLORVYNOL 1-chloro-3-ethyl-1-penten-4-yn-3-ol	ئیتکلۆرفینۆل	٢١
ETHINAMATE 1-ethynylcyclohexanolcarbamate	ئیتینامات	٢٢
ETHYL LOFLAZEPATE ethyl 7-chloro-5-(o-fluorophenyl)-2,3-dihydro-2-oxo-1H-1,4-benzodiazepine-3-Carboxylate	لوفلازیباتی ئیتیل	٢٣
ETILAMFETAMINE ,N ethylamphetamine N-ethyl-α-methylphenethylamine	ئیتیل ئەمفتیامین-ئیتیل ئەمفیتامین N	٢٤
FENCAMFAMIN N-ethyl-3-phenyl-2-norbornanamine	فینکامفامین	٢٥
FENPROPOREX (±)-3-[(α-methylphenylethyl)amino] Propionitrile	فینپرۆپۆرێکس	٢٦
FLUDIAZEPAM 7-chloro-5-(o-fluorophenyl)-1,3-dihydro-methyl-2H-1,4-benzodiazepin-2-one	فلۆدایازیپام	٢٧
FLURAZEPAM 7-chloro-1-[2-(diethylamino)ethyl]-5-(o-fluorophenyl)-1,3-dihydro-2H-1,4-benzodiazepin-2-one	فلۆرازیپام	٢٨
-hydroxybutyric acid	جی ئیج بی	٢٩
HALAZEPAM 7-chloro-1,3-dihydro-5-phenyl-1-(2,2,2-trifluoroethyl)-2H-1,4 -benzodiazepin-2-one	هالازیبام	٣٠
HALOXAZOLAM 10-bromo-11b-(o- fluorophenyl)-2,3,7,11b-tetrahydrooxazolo[3,2-d][1,4] benzodiazepin-6(5H)-one	هالۆکسازۆلام	٣١
KETAZOLAM 11-chloro-8,12b-dihydro-2,8-dimethyl-12b-phenyl-4H-[1,3]oxazino [3,2-d][1,4]benzodiazepin-4,7(6H)-dione	کیتازۆلام	٣٢
LEFETAMINE ,SPA (-)-N,N-dimethyl-1,2-diphenylethylamine	لیفیتامین	٣٣
LOPRAZOLAM 6-(o-chlorophenyl)-2,4-dihydro-2-[(4-methyl-1-piperazinyl) methylene]-8-nitro-1H -imidazo [1,2-α][1,4] benzodiazepin-1-one	لۆپرازۆلام	٣٤
LORAZEPAM 7-chloro-5-(o-chlorophenyl)-1,3-dihydro-3-hydroxy-2H-1,4-benzodiazepin-2-one	لۆرازیپام	٣٥
LORMETAZEPAM 7-chloro-5-(o-chlorophenyl)-1,3-dihydro-3-hydroxy-1-methyl-2H-1,4-benzodiazepin-2-One	لۆرمیتازیپام	٣٦
MAZINDOL 5-(p-chlorophenyl)-2,5-dihydro-3H-imidazo[2,1-α]isoindol-5-ol	مازیندۆل	٣٧
MEDAZEPAM 7-chloro-2,3-dihydro-1-methyl-5-phenyl-1H-1,4- benzodiazepine	میدازیپام	٣٨
MEFENOREX N-(3-chloropropyl)-α-methylphenethylamine	میفینۆرێکس	٣٩
MEPROBAMATE 2-methyl-2-propyl-1,3-Propanedioldicarbamate	میپرۆبامات	٤٠
MESOCARB 3-(α-methylphenethyl)-N-(phenylcarbamoyl)sydnone imine	میسۆکارب	٤١
METHYLPHENOBARBITAL 5-ethyl-1-methyl-5-phenylbarbituric acid	میتیل فینۆباربیتال	٤٢

METHYPRYLON 3,3-diethyl-5-methyl-2,4-piperidine-dione	میتیل بریلۆن	٤٣
MIDAZOLAM 8-chloro-6-(o-fluorophenyl)-1-methyl-4H-imidazo[1,5-α][1,4] benzodiazepine	میدازۆلام	٤٤
NIMETAZEPAM 1,3-dihydro-1-methyl-7-nitro-5-phenyl-2H-1,4- benzodiazepin-2-one	نیمیتازیپام	٤٥
NITRAZEPAM 1,3-dihydro-7-nitro-5-phenyl-2H-1,4-benzodiazepin-2-one	نیترازیپام	٤٦
NORDAZEPAM 7-chloro-1,3-dihydro-5-phenyl-2H-1,4-benzodiazepin-2-one	نۆردازیپام	٤٧
OXAZEPAM 7-chloro-1,3-dihydro-3-hydroxy-5-phenyl-2H-1,4- benzodiazepine-2-one	ئۆکسازیپام	٤٨
OXAZOLAM 10-chloro-2,3,7,11b-tetrahydro-2-methyl-11b- phenyloxazolo[3,2-d][1,4]benzodiazepin-6(5H)-one	ئۆکسازۆلام	٤٩
PEMOLINE 2-amino-5-phenyl-2-oxazolin-4-one	پیمۆلین	٥٠
PHENAZEPAM 7-bromo-5-(2-chlorophenyl)-1,3-dihydro-2H-1,4-benzodiazepin-2-one	فینازیپام	٥١
PHENDIMETRAZINE (+)-(2S,3S)-3,4-dimethyl-٢-Phenylmorpholine	فینديمیترازین	٥٢
PHENOBARBITAL 5-ethyl-5-phenylbarbituric acid	فینۆباربیتال	٥٣
PHENTERMINE α,α-dimethylphenethylamine	فینترمین	٥٤
PINAZEPAM 7-chloro-1,3-dihydro-5-phenyl-1-(2-propynyl)-2H-1,4-benzodiazepin-2-one	پینازیبام	٥٥
PIPRADROL 1,1-diphenyl-1-(2-piperidyl)methanol	پیپرادۆل	٥٦
PRAZEPAM 7-chloro-1-(cyclopropylmethyl)-1,3-dihydro-5-phenyl-2H-1,4-benzodiazepin-2-One	پرازیپام	٥٧
PYROVALERONE 4′-methyl-2-(1-pyrrolidinyl)valerophenone	پایرۆڤالیرۆن	٥٨
SECBUTABARBITAL 5-sec-butyl-5-ethylbarbituric acid	سیکبۆتاباربیتال	٥٩
TEMAZEPAM 7-chloro-1,3-dihydro-3-hydroxy-1-methyl-5-phenyl-2H-1,4-benzodiazepine-2-one	تیمازیپام	٦٠
TETRAZEPAM 7-chloro-5-(1-cyclohexen-1-yl)-1,3-dihydro-1-methyl-2H-1,4-benzodiazepin-2-one	تێترازیپام	٦١
TRIAZOLAM 8-chloro-6-(o-chlorophenyl)-1-methyl-4H-s-triazolo[4,3-α] [1,4] Benzodiazepine	تریازۆلام	٦٢
VINYLBITAL 5-(1-methylbutyl)-5-vinylbarbituric acid	ڤینیلبیتال	٦٣
ZOLPIDEM N,N,6-trimethyl-2-p-tolylimidazo[١,2-α]pyridine-3-acetamide	زۆلپیدیم	٦٤

خشتەی پێشینە کیمیاییەکان
بە پێی پەیماننامەی نێو دەوڵەتی پێشینە کیمیاییەکان لە ساڵی ١٩٨٨
خشتەی نۆیەم

ڕیزبەند	ناوی پێشینەی کیمیایی بە کوردی	ناوی کیمیایی/ ئاکار
١	ئەنهریدی خەل	Acetic anhydride (acetic oxide)
٢	ڕووەکی داتورە (سێوی ئەهریمەن)	Thorn apple Belladonna (Datura stramonium)
٣	ترشەلۆکی ئەسیتیل ئەنترانیلیک	N-acetylanthranilic acid (Benzoic acid, 2-(acetylamino)-)
٤	٤-ئەنیلینۆ-ئێن-فینیتیل پاپیپێریدین	4-anilino-N-phenethylpiperidine(ANPP) (N-phenyl-1-(2-phenylethyl)piperidin-4-amine)
٥	ئایفیدرین	Ephedrine ([R-(R*,S*)]-α-[1-(methylamino)ethyl] -benzenemethanol)
٦	ئێرگۆمترین	Ergometrine (ergoline-8-carboxamide,9,10-didehydro-N-(2-hydroxy-1-methylethyl)-6-methyl-,[8β (S)])
٧	ئێرگۆتامین	Ergotamine (ergotaman-3′,6′,18′-trione,12′-hydroxy-2′-methyl-5′-(phenylmethyl)-,(5α))
٨	ئایسۆسافرۆل	Isosafrole (1,3-benzodioxole,5-(1-propenyl)-)
٩	ترشەلۆکی لیسرجیک	Lysergic acid ((8β)-9,10-didehydro-6-methylergoline-8-carboxylic acid)
١٠	٤،٣ – میتیلین دیۆکسی فینیل - ٢- برۆبانۆن	3,4-Methylenedioxyphenyl-2-propanone (2-propanone,1-[3,4(methylenedioxy)phenyl]-)
١١	نۆریفیدرین	Norephedrine (R*,S*)-α-(1-aminoethyl)benzenemethanol
١٢	ئێن-فینیتیل-٤-پاپیپێریدۆن	N-phenethyl-4-piperidone(NPP) (1-(2-phenylethyl)-piperidine-4-one)
١٣	ترشەلۆکی فینیلی خەل	Phenylacetic acid (benzeneacetic acid)
١٤	١- فینیل -٢- برۆبانۆن	1-Phenyl-2-propanone (1-phenyl-2-propanone)
١٥	ئەلفا- فینیل ئەسیتۆئەسیتۆنایترایل	α-phenylacetoacetonitrile(APAAN) (3-oxo-2-phenylbutanenitrile)
١٦	پیپێرۆنال	Piperonal (1,3-benzodioxole-5-carboxaldehyde)
١٧	پێرمەنگەناتی پۆتاسیۆم	Potassium permanganate (permanganic acid (HMnO4),potassium salt)
١٨	سۆدۆئیفیدرین	Pseudoephedrine ([S-(R*,R*)]-α-[1-methylamino)ethyl]-benzenemethanol)
١٩	سافرۆل	Safrole (1,3- benzodioxole,5-(2-propenyl)-)

خشتەی دەیەم

ڕیزبەند	ناوی پێشینەی کیمیایی بە کوردی	ناوی کیمیایی/ ئاکار
١	ئەسیتۆن	Acetone (2-propanone)
٢	ترشەلۆکی ئەنترانیلیك	Anthranilic acid (2-aminobenzoic acid)
٣	ئیتیل ئیتیر	Ethyl ether (1,1′-oxybis[ethanel])
٤	ترشەلۆکی هایدرۆکلۆریك	Hydrochloric acid (hydrochloric acid)
٥	میتیل ئیتیل کیتۆن	Methyl ethyl Ketone (2-butanone)
٦	پیپێریدین	Piperidine (piperidine)
٧	ترشەلۆکی کبریتیك	Sulphuric acid (sulfuric acid)
٨	تۆلۆین	Toluene (benzene, methyl-)

خشتەی ژمارە (١١)

تایبەت بە رسوماتی وەرگیراو بەرامبەر بەو مۆڵەتانەی بەپێی حوکمەکانی یاسای مادده هۆشبەرەکان و کارتێکارە عەقلییەکان دەبەخشرێن

ڕیزبەند	ڕەسم
١	ڕەسمی وەرگیراو بەرامبەر بە مۆڵەتەکانی هاوردەکردن و هەناردەکردن و گواستنەوە: ١٪ لە بەهای مادده هاوردەکراوەکان
٢	ڕەسمی وەرگیراو بەرامبەر بە مۆڵەتی ڕاکێشانی ماددەکانی لە فەرمانگە گومرگییەکان: ١٪ لە بەهای مادده هاوردەکراوەکان
٣	ڕەسمی وەرگیراو بەرامبەر بە پسوولەی مۆڵەتی نووسینی ڕاچێتە و سەرفکردنی مادده هۆشبەرەکان و کارتێکارە عەقلییەکان لە لایەن پزیشکان و دەرمانسازان: ٢٥٠,٠٠٠ (دوو سەد و پەنجا هەزار دینار)
٤	ڕەسمی وەرگیراو بەرامبەر بە مۆڵەتی چاندنی ئەو ڕووەکانەی ماددەی هۆشبەر و کارتێکاری عەقلییان تێدایە: ٥٠٠,٠٠٠ (پێنج سەد هەزار دینار)
٥	ڕەسمی وەرگیراو بەرامبەر بە مۆڵەتی هاوردەکردن، هەناردەکرن، بەخاوەنبوون، بەردەستبوون، بازرگانیپێکردن، کڕین، فرۆشتن، گواستنەوە و ڕادەستکردنی ئەو ڕووەکانەی ماددەی هۆشبەر و کارتێکاری عەقلییان تێدایە: ١٪ لە بەهای ماددەکان
٦	ڕەسمی وەرگیراو بەرامبەر پێدانی مۆڵەت بە دروستکردنی ئەو گیراوانەی مادده هۆشبەر و کارتێکارە عەقڵیی و پێشینە کیمیاییەکانیان تێدایە (٥٠٠.٠٠٠) پێنج سەد هەزار دینارە.